

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W BIAŁYCH BŁOTACH ZA OKRES I - XII 2015 r.

I. Wprowadzenie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w 2016 r. realizował zadania zlecone gminie oraz zadania własne zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 j.t. ze zm.) oraz zadania wynikające z innych ustaw, zgodnie ze statutem ośrodka oraz zgodnie z uchwałami Rady Gminy. Świadczenia z pomocy społecznej, na zasadach określonych w ustawie, udzielane są osobom i rodzinom, w szczególności z powodu: ubóstwa, sieroctwa, bezdomności, bezrobocia, niepełnosprawności, długotrwałej lub ciężkiej choroby, przemocy w rodzinie, potrzeby ochrony ofiar handlu ludźmi, potrzeby ochrony macierzyństwa lub wielodzietności, bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych, trudności w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy udzielone w związku z nadaniem statusu uchodźcy lub udzieleniem ochrony uzupełniającej, trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego, alkoholizmu lub narkomanii, zdarzenia losowego i sytuacji kryzysowej, klęski żywiołowej lub ekologicznej (art.7). Prawo do świadczeń pieniężnych przysługiwało :

- 1) osobie samotnie gospodarującej, której dochód nie przekraczał kwoty - 634 zł,
- 2) osobie w rodzinie, której dochód na osobę nie przekracza kwoty - 514 zł,
- 1) rodzinie, której dochód nie przekracza sumy kwot kryterium dochodowego na osobę w rodzinie (art.8).
W szczególnych przypadkach osobom i rodzinom nie spełniającym wyżej wymienionego kryterium może być przyznana pomoc w postaci zasiłków celowych specjalnych.

II. Zadania pomocy społecznej

1. Pomoc społeczna polega w szczególności na :

- 1) przyznawaniu i wypłacaniu przewidzianych ustawą świadczeń,
- 2) pracy socjalnej,
- 3) prowadzeniu i rozwoju niezbędnej infrastruktury socjalnej,
- 4) analizie i ocenie zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej,
- 5) realizacji zadań wynikających z rozeznanych potrzeb społecznych,
- 6) rozwijaniu nowych form pomocy społecznej i samopomocy w ramach zidentyfikowanych potrzeb (art.15).

2. Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy:

- 1) opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka;
- 2) sporządzanie oceny zasobów w zakresie pomocy społecznej;
- 3) udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym;
- 4) przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych;
- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego;

- 7) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych;
- 8) przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego;
- 9) opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem;
- 10) praca socjalna;
- 11) organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 12) prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych;
- 13) dożywianie dzieci;
- 14) sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym;
- 15) kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu;
- 16) pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego;
- 17) sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w formie dokumentu elektronicznego, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 18) utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników;
- 19) przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych;
- 20) opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

3. Do zadań własnych gminy należy ponadto:

- 1) przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych;
- 2) przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze;
- 3) prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki;
- 4) opracowanie i realizacja projektów socjalnych;
- 5) podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych;
- 6) współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach oraz realizacji Programu Aktywizacja i Integracja, o którym mowa w przepisach o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy.

4. Do zadań zleconych z zakresu administracji rządowej realizowanych przez gminę należy:

- 1) organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 2) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną;
- 3) prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi;
- 4) realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia;

- 5) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom zagrożonym handlem ludźmi;
- 6) przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia oraz zapewnianie posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którym udzielono zgody na pobyt ze względów humanitarnych lub zgody na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 7) wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

5. W związku z powyższym Ośrodek realizował zadania pomocy społecznej w różnych formach na przykład:

- a) udzielano pomocy osobom bezdomnym, w tym kierowano do noclegowni oraz pokrywano koszty pobytu - 16 osób
- b) prowadzono dożywianie dzieci i młodzieży realizujących obowiązek szkolny oraz dzieci uczęszczających do żłobków i przedszkoli - 121 osób
- c) organizowano wypoczynek zimowy oraz letni dla dzieci młodzieży w formie półkolonii - 142 osoby
- d) osobom starszym, chorym, niepełnosprawnym przyznana została pomoc w formie usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych - 15 osób
- e) kierowano osoby niepełnosprawne do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 29 osób
- f) kierowano i opłacono pobyt niepełnosprawnego dziecka w ośrodku wsparcia funkcjonującym na terenie Bydgoszczy - 1 osoba
- g) opłacano koszty pobytu mieszkańców gminy w domach pomocy społecznej - 9 osób
- h) rzeczywista liczba rodzin i osób objętych świadczeniami z pomocy społecznej - 285 rodzin tj. 769 osób w rodzinach
- i) udzielano pomocy w formie poradnictwa specjalistycznego - 93 rodziny (289 osób w rodzinach), interwencji kryzysowej - 46 rodzin (160 osób w rodzinach) i pracy socjalnej - 342 rodziny (954 osoby w rodzinach).

II SZCZEGÓŁOWE DANE STATYSTYCZNE.

1) Liczba wydanych decyzji - ogółem 2 200 :

- zasiłki stałe - 32 decyzje
- zasiłki okresowe - 189 decyzji
- zasiłki celowe - leki - 108 decyzji
- zasiłki celowe - odzież, obuwie - 84 decyzje
- zasiłki celowe - opłaty mieszkaniowe - 222 decyzje
- zasiłki celowe - opał - 171 decyzji
- zasiłki celowe - remonty - 12 decyzji
- zasiłki celowe, pozostałe - 219 decyzji
- zasiłki celowe specjalne - 176 decyzji
- schronienie, nocleg - 6 decyzji (w noclegowni przebywały 4 osoby bezdomne)
- zasiłki celowe - zdarzenie losowe - 7 decyzji (pożary budynków, wybuchy pieców c.o., szkody spowodowane przez wichury)
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym: zasiłki celowe, posiłki dla dzieci) - 727 decyzji
- usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze (w tym w ramach prac społecznie - użytecznych oraz robót publicznych) - 116 decyzji
- Domy Pomocy Społecznej (odpłatność) - 20 decyzji / dot. 9 osób /
- przyznawanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych - 9 decyzji
- zobowiązania do zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 1 decyzja

- zastosowanie ulg w postaci rozłożenia na raty spłaty kwot świadczeń podlegających zwrotowi z tyt. nienależnego pobrania - 0 decyzji
- odstąpienia od żądania zwrotu nienależnie pobranych świadczeń - 1 decyzja
- kierowanie do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu - 65 decyzji
- zasiłki celowe - żywność oraz posiłki - 26 decyzji (poza realizacją programu "Pomoc państwa w zakresie dożywiania")
- kierowanie dzieci i młodzieży niepełnosprawnej do ośrodka wsparcia na terenie Bydgoszczy - 9 decyzji (w tym decyzje kierujące i decyzje w sprawie ustalenia odpłatności za pobyt).

2) Liczba środowisk tj. osób i rodzin objętych pomocą społeczną :

- w roku ubiegłym świadczeniami z pomocy społecznej objęto 285 środowisk o łącznej liczbie 769 osób w rodzinach.

3) Fundusze przeznaczone na pomoc finansową i rzeczową zgodnie z ustawą o pomocy społecznej :

a) dotacja celowa :

- zasiłki stałe, okresowe, specjalistyczne usługi opiekuńcze : 401 413 zł
- składki zdrowotne : 15 750 zł
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym: zasiłki celowe i posiłki): 185 961 zł

b) środki własne :

- zasiłki celowe, schronienie: 315 319 zł
- usługi opiekuńcze ogółem : 62 809 zł
- DPS : 157 483 zł
- Ośrodek Wsparcia - Dom Dziennego Pobytu dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych : 26 652 zł
- program „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym: zasiłki celowe i posiłki) 123 974 zł.

IV. Realizacja programu rządowego „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” :

- całkowity koszt realizacji programu 309 935 zł :
- dotacja celowa przyznana przez Wojewodę 185 961 zł
- środki własne 123 974 zł

- 1) Pomoc w ramach programu przyznawana była podopiecznym GOPS w formie zasiłku celowego z przeznaczeniem na zakup żywności. Świadczenia przyznawane były głównie w formie gotówkowej. Zasiłki na zakup żywności przyznawane były również w formie rzeczowej, w szczególności w tych środowiskach, w których stwierdzono wydatkowanie przyznawanej pomocy niezgodnie z przeznaczeniem określonym w decyzji administracyjnej, w celu zapobieżenia wydatkowaniu przyznanej pomocy na inne artykuły. W tych przypadkach zasiłki przekazywane były na konta sklepów wskazanych przez osoby i rodziny objęte pomocą w tej formie.
- 2) Realizowano dożywianie dzieci i młodzieży w formie obiadu w szkołach, przedszkolach i żłobku, z wyłączeniem przerw wakacyjnych. Z uwagi na wytyczne Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej zastrzone zostały zasady realizacji programu pod względem przyznawania pomocy w formie dożywiania. W przekazanej interpretacji wskazano, iż zgodnie z założeniami programu możliwe jest finansowanie jednego, a nie kilku posiłków dziennie. W związku z powyższym począwszy od 2015 r. tutejszy ośrodek nie finansuje dożywiania w formie całodziennego wyżywienia dla dzieci korzystających z opieki przedszkolnej oraz dla młodzieży uczącej się poza terenem gminy i przebywającej w internatach.

V. Inne zadania realizowane przez GOPS :

- 1) **Świadczenia przyznawane przez Sekcję Świadczeń Społecznych.** W związku z wprowadzeniem w życie ustawy o świadczeniach rodzinnych w roku 2004 oraz obowiązkiem realizacji od dnia 1 października 2008 r. ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, przy tutejszym Ośrodku powołano do obsługi tych Sekcję Świadczeń Rodzinnych. W roku ubiegłym nazwa komórki została zmieniona

z uwagi na konieczność realizacji nowych zadań wynikających z ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. Obecnie, zgodnie z brzmieniem zmienionego Statutu GOPS, komórka ta nosi nazwę Sekcja Świadczeń Społecznych. Świadczeniami rodzinnymi są: 1) zasiłek rodzinny oraz dodatki do zasiłku rodzinnego; 2) świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, specjalny zasiłek opiekuńczy oraz świadczenie pielęgnacyjne; 3) zapomoga wypłacana przez gminy tzw. becikowe gminy; 4) inne świadczenia ustanawiane i wypłacane przez gminy; 5) jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka; 6) świadczenie rodzicielskie. Kryterium dochodowe uprawniające do świadczeń na podstawie ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz.U. z 2016 r., poz.1518 z późn.zm.) oraz Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2015 r. w sprawie wysokości dochodu rodziny albo dochodu osoby uczącej się stanowiących podstawę ubiegania się o zasiłek rodzinny i specjalny zasiłek opiekuńczy, wysokości świadczeń rodzinnych oraz wysokości zasiłku dla opiekuna (Dz.U. z 2015 r., poz.1238) kształtowało się w sposób następujący:

a) zasiłek rodzinny w okresie od 01.01.2016 r. do 31.10.2016 r. przysługiwał osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę albo dochód osoby uczącej się nie przekraczał kwoty 674,00 zł i 764,00 zł - w przypadku, gdy członkiem rodziny było dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym albo o znacznym stopniu niepełnosprawności;

b) wysokość zasiłków rodzinnych wynosiła:

- 89,00 zł na dziecko w wieku do ukończenia 5 roku życia - do X/2016; **95,00 zł od XI/2016**

- 118,00 zł na dziecko w wieku powyżej 5 roku życia do ukończenia 18 roku życia do X/2016; **124,00 zł od XI/2016**

- 129,00 zł na dziecko w wieku powyżej 18 roku życia do ukończenia 24 roku życia do X/2016; **135,00 zł od XI/2016**. Realizację wyżej wymienionych zadań przedstawiają poniższe dane :

c) **Budżet ogółem : 5 364 578 zł, w tym :**

- z dotacji Wojewody - 5 328 029 zł

- udział własny gminy - 36 549 zł (środki te przeznaczone zostały na obsługę działań podejmowanych wobec dłużników alimentacyjnych)

d) na wypłatę świadczeń wydatkowano łącznie kwotę 4 911 187 zł /zrealizowano 23 388 świadczeń/; w ramach poszczególnych zadań wydatki kształtowały się następująco:

- zasiłki rodzinne wraz z przysługującymi dodatkami - 1 716 030 zł /14 998 świadczeń/

- świadczenia z funduszu alimentacyjnego - 745 198 zł /2 059 świadczeń/

- specjalny zasiłek opiekuńczy - 116 329 zł /229 świadczeń/

- świadczenie pielęgnacyjne - 1 083 604 zł /843 świadczenia/

- zasiłek pielęgnacyjny - 707 166 zł /4 622 świadczenia/

- zasiłki dla opiekuna - 83 200 zł /160 świadczeń/

- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka - 143 000 zł /143 świadczenia/

- świadczenia rodzicielskie - 316 660 zł /334 świadczenia/.

e) Sekcja Świadczeń Społecznych realizowała również nowe zadanie na mocy ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz.U. z 2016 r. poz. 162 ze zm.). Prawo do tych świadczeń otrzymały wyłącznie te osoby, które na skutek nowelizacji wyżej wymienionej ustawy utraciły 1 lipca 2013 r. prawo do świadczenia pielęgnacyjnego i nie spełniły kryterium dochodowego do otrzymania specjalnego zasiłku opiekuńczego, pozostając bez wsparcia państwa w sytuacji problemu niepełnosprawności w rodzinie. Prawo do zasiłku dla opiekuna ustalono na czas nieokreślony, chyba że orzeczenie o niepełnosprawności lub orzeczenie o stopniu niepełnosprawności zostało wydane na czas określony. Zasiłek dla opiekuna dorosłej osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawności wynosi 520 zł netto.

- na wypłatę zasiłków dla opiekuna wydatkowano łącznie kwotę 83 200 zł - zrealizowano 160 świadczeń.

f) Od 1 kwietnia 2016 roku Sekcja Świadczeń Społecznych przy GOPS realizuje ustawę o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci. W ramach kwoty dotacji przyznanej na wdrożenie programu zorganizowano dwa nowe stanowiska pracy do obsługi tego nowego zadania. Wynajęto pomieszczenia biurowe, które zaadoptowano na potrzeby realizacji programu m.in. wykonano instalację sieci telekomunikacyjnej i komputerowej, dokonano podłączenia systemu ochrony elektronicznej, zakupiono komputery, meble i urządzenia biurowe, materiały biurowe, formularze wniosków w sprawie przyznania świadczenia wychowawczego wraz z załącznikami. Zamówiono i dystrybuowano na terenie gminy plakaty informujące o zasadach realizacji Programu Rodzina 500+. W ramach realizacji ustawy przyznawane jest świadczenie wychowawcze, które wynosi 500 zł miesięcznie na dziecko. W stosunku do drugiego i kolejnych dzieci w rodzinie, świadczenie wychowawcze nie jest związane z kryterium dochodowym. W stosunku do pierwszego dziecka w rodzinie przyznanie świadczenia związane jest z kryterium dochodowym, które wynosi 800 zł na osobę w rodzinie lub 1200 zł w przypadku, gdy w rodzinie jest dziecko niepełnosprawne. Realizacja świadczeń wychowawczych w okresie od 1 kwietnia do 31 grudnia 2016 roku przedstawiała się następująco:

- liczba rodzin - 1737

- liczba dzieci, którym przyznano świadczenie wychowawcze - 2 396 (w tym: na pierwsze dziecko - 752, na drugie i kolejne dziecko w rodzinie - 1 644)

- liczba świadczeń - 21 288

- wydatki ogółem 10 738 968 zł, w tym: kwota 94 684 zł na wdrożenie i obsługę programu; wydatek poniesiony wyłącznie na wypłatę świadczeń wychowawczych 10 644 284 zł.

2) **Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne.** Ośrodek realizował zadania obejmujące opłacanie składek na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne dla osób uprawnionych, otrzymujących świadczenia obligatoryjne z pomocy społecznej oraz świadczenia pielęgnacyjne.

a) Łącznie wydatkowano :

- składki emerytalno - rentowe dotyczące świadczeń rodzinnych – 258 604 zł

-

-

b) Ponadto wydawano decyzje przyznające prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych dla osób, które nie podlegały obowiązkowi powszechnego ubezpieczenia zdrowotnego, zgodnie z ustawą z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz.U. z 2015 r. poz. 581 ze zm.). Wydano 14 decyzji w tej sprawie, dzięki czemu koszty pobytu w szpitalu lub koszty związane z leczeniem w placówkach służby zdrowia sfinansowane zostały przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

3) **Przeciwdziałanie alkoholizmowi.** Udzielano pomocy osobom i rodzinom z występującym problemem uzależnienia od alkoholu /łącznie 37 środowisk; 66 osób w rodzinach/. Przyznawano świadczenia finansowe oraz w formie niepieniężnej, w szczególności na dokonanie zakupu żywności i posiłku, środków czystości, odzieży, obuwia, lekarstw, opału, czy na regulowanie opłat mieszkaniowych. W środowiskach tych realizowano pracę socjalną. W szczególności osoby uzależnione i współuzależnione kierowano do Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego w celu podjęcia specjalistycznej terapii. Podejmowano szereg działań mających na celu podjęcie leczenia odwykowego przez osoby uzależnione. Współpracowano w tym zakresie z Gminną Komisją do Spraw Przeciwdziałania Alkoholizmowi, policją, placówkami służby zdrowia.

4) **Wychodzenie z bezdomności.** Szczególne oddziaływania skierowano do grupy 16 osób bezdomnych. Skierowanie do Kujawsko - Pomorskiego Stowarzyszenia Pomocy Bliźniemu "Judym" w Kołaczku wydano dla 3 mężczyzn. Jedna osoba bezdomna korzystała ze wsparcia Stowarzyszenia "Dom Pomocna Dłoń" w Błońsku. Czterem osobom udzielono schronienia w kontenerach mieszkalnych oraz w mieszkaniu interwencyjnym w miejscowości Murowaniec. Ze względów bezpieczeństwa o zdrowie i życie 2 osób bezdomnych oraz z uwagi na nieodpowiednie warunki techniczne w czerwcu ubiegłego roku zlikwidowano dwa kontenery mieszkalne. Osoby bezdomne, które zamieszkiwały kontenery posiadały ostatnie miejsce zameldowania na pobyt stały na terenie Bydgoszczy. Stosowanie do ustaleń określonych w art. 101 ust.2 ustawy o pomocy społecznej w takich przypadkach gminą właściwą do udzielenia schronienia lub wsparcia

w innych formach jest gmina ostatniego zameldowania osoby bezdomnej na pobyt stały. Osoby bezdome zostały poinformowane o tej możliwości z odpowiednim wyprzedzeniem. Pozostałe osoby bezdome wynajmowały pokoje na terenie gminy lub zamieszkiwały u znajomych. Potrzeby zgłaszane przez środowiska z występującym problemem bezdomności zaspokajano m.in. poprzez udzielenie pomocy finansowej na zakupienie odzieży, obuwia, lekarstw, środków czystości, posiłku itp. Świadczone pomoc w uzyskaniu statusu osoby bezrobotnej, obejmowano ubezpieczeniem zdrowotnym, zasięganymi konsultacjami lekarskimi i motywowano do podjęcia leczenia. Kontynuowano aktywizację zawodową osób bezdomnych poprzez realizację prac społecznie-użytecznych w gminie Białe Błota odpowiednio do umiejętności i predyspozycji osób zainteresowanych. Dzięki realizacji tego zadania osoby bezdome świadczyły szereg prac porządkowych na rzecz Gminy, mając jednocześnie możliwość wdrożenia do pracy i uzyskiwania własnego dochodu.

5) **Aktywne formy zwalczania z bezrobociem.** W 2016 r. w ewidencji Powiatowego Urzędu Pracy w Bydgoszczy zarejestrowano 393 osoby bezrobotne z terenu naszej gminy. Z pomocy Ośrodka skorzystało 110 rodzin z występującym problemem bezrobocia. We współpracy z Powiatowym Urzędem Pracy w Bydgoszczy realizowano politykę aktywnych form zwalczania bezrobocia poprzez wdrażanie programów, których celem była likwidacja przyczyn bezrobocia. Polegały one na bezpośrednim zwiększaniu szans na znalezienie pracy przez objęte nimi osoby. Zakres i wymiar współpracy przedstawiają poniższe dane:

- **prace społecznie - użyteczne** realizowane były w okresie od 01.03.2016 r. do 30.11.2016 r. Do wykonywania PSU włączono 19 osób, które w instytucjach funkcjonujących na terenie gminy wykonywały prace w charakterze robotnika gospodarczego i opiekunki domowej. Miesięczny wymiar czasu pracy, zgodnie z ustawą o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, w tym przypadku wynosi 38 h miesięcznie. W ramach PSU realizowane były usługi opiekuńcze - gospodarcze świadczone na rzecz osób starszych, chorych i niepełnosprawnych - podopiecznych GOPS. Udział własny gminy w kosztach organizacji PSU wynosił 40%. Zapotrzebowanie i zainteresowanie podopiecznych ośrodka tego typu pracami jest wyższe od możliwości PUP, który corocznie określa liczbę miejsc pracy w ramach PSU, które będzie finansować w ramach przydzielonego budżetu. **Udział własny gminy w realizacji zadania wyniósł 13 890 zł, co stanowi 40 % całkowitego kosztu PSU.**

- **roboty publiczne** - z tej alternatywnej formy zatrudnienia skorzystały 2 osoby. Jedna osoba pracowała w charakterze opiekuna dziecięcego i wykonywała pracę w Świetlicy Sojoterapeutycznej "Małgosia" w Cielu. Druga osoba zatrudniona została na stanowisku opiekun osób starszych i niepełnosprawnych i wykonywała usługi opiekuńcze na rzecz podopiecznych GOPS zamieszkujących teren gminy. **Koszty zatrudnienia finansowane były w całości przez urząd pracy.** Z uwagi na zobowiązanie GOPS do zatrudnienia wyżej wymienionych osób po zakończeniu realizacji programu, osoby te zatrudnione zostały na umowę cywilnoprawną (1 osoba w XI/2016 r. , druga w I/2017 r.).

6) **Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego przy GOPS Białe Błota.** Osoby wymagające specjalistycznej pomocy kierowane były do psychologa, psychiatry, terapeutów ds. uzależnień oraz do radcy prawnego. Udzielenie wsparcia w tej formie następowało po zakwalifikowaniu osób zainteresowanych przez pracowników socjalnych, lekarzy, pracowników świetlicy sojoterapeutycznej. **Punkt finansowano w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Białe Błota - poniesiono wydatek w wysokości 16 499 zł. Usługi finansowano również w części w ramach realizacji zadania pt. Rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego - wydatek stanowi kwota 45 904 zł.**

a) **Porady psychologiczne.** Dyżury psychologa miały miejsce w siedzibie GOPS w Białych Błotach i Przychodni „Zdrowie” w Łochowie. Spotkania odbywały się naprzemiennie, jeden raz w tygodniu, we wtorki, w wymiarze 3 godz. w Łochowie, 6 godz. w Białych Błotach. W roku sprawozdawczym, do punktu zgłosiło się 139 osób, z którymi przeprowadzono 196 spotkań. W powyższej liczbie mieści się 41 osób, które odbyły konsultacje anonimowo, na wyraźne życzenie zainteresowanych oraz 10 osób objętych procedurą "Niebieskie Karty", w rodzinach których, dochodziło do zachowań przemocowych. Tak jak w poprzednich latach, większość osób korzystających ze spotkań, zgłaszała problemy związane z konfliktami rodzinnymi, brakiem właściwej komunikacji z bliskimi i przeżywaniem samotności w trudnym związku. Problemy o tym charakterze dotyczyły kobiet, jak i mężczyzn i prowadziły do znacznego obniżenia jakości życia i nastroju. Powodowały też ujawnienie się różnych zaburzeń o charakterze nerwicowym, lękowym lub depresyjnym. Nasilenie objawów w/w zaburzeń skłaniało do wizyty u psychologa. Pomocą terapeutyczną objęto również grupę 5 mężczyzn przeżywających stany lękowe po wypadkach komunikacyjnych. Na prośbę zainteresowanych przeprowadzono badania diagnostyczne dla potrzeb orzecznictwa ZUS lub, w przypadku dzieci (4 osoby), w celu ukierunkowania dalszej pomocy. Po badaniach rodzice otrzymywali diagnozę na piśmie i ustne porady wychowawcze dotyczące usprawniania obniżonych funkcji lub pracy terapeutycznej z dzieckiem. Z konsultacji korzystały też osoby, wcześniej objęte opieką psychologiczną w ramach procedury "Niebieskie Karty". Spotkania miały na celu utrzymanie lub umocnienie efektów pracy z podopiecznymi, uzyskanych w czasie wcześniejszych działań. Wszystkie zgłaszające się osoby po rozpoznaniu i zdiagnozowaniu problemu, uzyskiwały pomoc w postaci ukierunkowania dalszych działań, w tym skierowania i zachęcenia do skorzystania z wizyty u lekarza psychiatry, porady, propozycji spotkań o charakterze terapeutycznym lub wsparcia. Poza rozmowami bezpośrednimi, podczas dyżurów w punkcie, dodatkowo, poza godzinami przyjęć, udzielano licznych konsultacji telefonicznych. Z tej formy pomocy, korzystały osoby przeżywające ostry kryzys emocjonalny lub depresyjny, który wymagał natychmiastowej pomocy oraz rodzice chcący uzyskać doraźną poradę w sprawie dzieci.

b) **Konsultacje terapeutyczne i rozmowy motywujące do zmiany dla osób uzależnionych i ich rodzin, edukacja w zakresie picia szkodliwego i ryzykownego oraz rozszerzenie dostępu do poradnictwa specjalistycznego.** Zadanie realizowane było w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na terenie Gminy Białe Błota. **Białe Błota i Łochowo.** Z porad specjalisty psychoterapii uzależnień (certyfikat PARPA, w trakcie uzyskiwania certyfikatu z zakresu psychoterapii humanistycznej) skorzystały 64 osoby, w tym 36 osób w miejscowości Białe Błota i 28 osób w Łochowie. Udzielono łącznie 213 porad. Do punktu trafiały osoby kierowane przez pracowników socjalnych, asyentów rodziny, kuratorów społecznych, przez Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz z własnej inicjatywy. Osobom uzależnionym i członkom ich rodzin udzielano konsultacji i porad psychoterapeutycznych. W procesie motywowania do terapii prowadzono edukację w zakresie uzależnienia, współuzależnienia oraz przemocy domowej. W sprawach innych niż uzależnienie i przemoc udzielono dwóch porad. **Ciele.** Filia Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego przy GOPS kontynuowała w roku ubiegłym działalność w miejscowości Ciele. Punkt był czynny dwa razy w tygodniu, we wtorek i środę, w godzinach 18.30-20.30. Porad i konsultacji udzielał certyfikowany specjalista psychoterapii uzależnień. Zadania obejmowały prowadzenie konsultacji terapeutycznych i rozmów motywujących osoby uzależnione do zmiany w postaci podjęcia leczenia ambulatoryjnego, bądź stacjonarnego. Prowadzono edukację z zakresu picia szkodliwego i ryzykownego, również z telefonicznym udzieleniem porad podczas dyżurów. Osobom uzależnionym i współuzależnionym udzielano konsultacji i porad psychologicznych. Uczono konstruktywnych umiejętności społecznych, udostępniano materiały edukacyjno-informacyjne w postaci bezpłatnych broszur, ulotek, poradników. Współpracowano z innymi podmiotami zajmującymi się rozwiązywaniem problemów uzależnień i przeciwdziałaniem zjawisku przemocy w rodzinie. Pomocą terapeutyczną objęto 21 osób. Udzielono 146 porad. **Murowaniec.** Spotkania terapeutyczne odbywały się w poniedziałki i środy, w godzinach 16.30 - 18.30. Łącznie świadczone 184 h konsultacji. Wsparcie terapeuty (pedagog uczestniczący w programie szkoleniowym w zakresie specjalisty psychoterapii uzależnień) kierowane było do osób zamieszkujących Murowaniec, Białe Błota, Drzewce, Łochowo, Kruszyn Krajeński, Lipniki. W okresie od stycznia do czerwca z konsultacji skorzystało 16 osób: 8 osób uzależnionych, 4 osoby - członkowie rodzin osoby uzależnionej, 1 osoba doświadczająca przemocy w rodzinie, 3 osoby w innych sprawach. W okresie od lipca do grudnia z pomocy terapeuty skorzystały 24 osoby: 14 osób uzależnionych, 5 osób współuzależnionych oraz 5 osób w innych sprawach niż uzależnienie i przemoc. Łącznie odbyło się 114 spotkań terapeutycznych. Realizowane zadania obejmowały pomoc terapeutyczną, edukacyjną, psychologiczną i prawną. Do Punktu zgłaszały się osoby z problemem uzależnienia od alkoholu, członkowie rodzin osób uzależnionych, osoby zamieszkujące w sąsiedztwie osób uzależnionych oraz osoby, które zaczęły pić alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, co potwierdzono testami. Wsparciem specjalistycznym objęto również ofiarę przemocy w rodzinie, a także osoby znajdujące się w trudnej sytuacji życiowej z powodu nieuleczalnych chorób i trudności ekonomicznych. Udzielano również pomocy osobom, które zaczęły pić alkohol w sposób ryzykowny i szkodliwy, co potwierdzono przeprowadzonymi testami. W ramach działalności Punktu osoby zainteresowane korzystały z konsultacji telefonicznych i mailowych uzyskując w ten sposób poradę w sposób anonimowy.

c) **Porady radcy prawnego.** Problemy, które rozwiązywano w ramach porad prawnych udzielanych przez radcę prawnego podopiecznym G O P S w Białych Błotach dotyczyły wielu aspektów ich życia osobistego i zawodowego. Najczęściej pojawiające się zagadnienia dotyczyły w szczególności kwestii: - alimentacyjnych, w tym uzyskania alimentów, ich egzekucji, przywrócenia terminu w sprawach apelacyjnych dotyczących alimentów; - uregulowania sytuacji prawnej kontaktów z dzieckiem, w tym ograniczenia władzy rodzicielskiej lub uchylecia tego ograniczenia; - eksmisji z lokalu, procedur starania się o mieszkanie socjalne, zastępcze; - ogłoszenia upadłości osoby fizycznej; - ubezwłasnowolnienia osób bliskich; - unieważnienia małżeństwa; - stwierdzenia nabycia spadku po zmarłych członkach rodziny; - porad w sprawach o zapłatę zaległych długów, w tym pisania wniosków o zwolnienie od kosztów sądowych i ustanowienie pełnomocników z urzędu dla podopiecznych z GOPS, wniosków o rozkładanie na raty oraz umorzeń zaległych kredytów bankowych itp., - korespondencji z komornikami sądowymi; - korespondencji z pracodawcami. Osoby korzystające z porad prawnych otrzymywały niezbędne wyjaśnienia, pisano im również pisma, wnioski i pozwy do sądów, monitorowano czynności procesowe, które podejmowali w sądach lub innych instytucjach. Porady prawne, jak twierdzili podopieczni, umożliwiały im wyjaśnienie i uregulowanie niejednokrotnie trudnej sytuacji życiowej, pomagały często poprawić ich sytuację socjalną i uzyskanie samodzielności, niezależności. Z konsultacji skorzystało 139 osób, w tym 10 osób zgłoszonych przez Zespół Interdyscyplinarny oraz pracownicy GOPS w zakresie wykonywanych zadań służbowych. Łącznie odbyło się 196 spotkań.

7) **Prowadzenie grup terapeutycznych. Łochowo.** Grupa terapeutyczna działająca przy Zespole Szkół im. Jana Pawła II w Łochowie w roku 2016 liczyła 15 uczniów. Były to dzieci w przedziale wiekowym od 8 do 13 lat. Grupa ta realizowała przede wszystkim zadania wychowawcze i przygotowujące je do profilaktyki przeciwalkoholowej w oparciu o • Program zajęć wychowawczo – profilaktycznych „Spójrz inaczej”, • Program profilaktyczny „Drugi elementarz, czyli program siedmiu kroków”, • „Profilaktyczno – wychowawczy Program Przeciwdziałania Agresji u dzieci w młodszym wieku szkolnym”, • Program socjoterapeutyczny dla dzieci z trudnościami w zachowaniu, • Program profilaktyczny dla uczniów klas I– III „Jestem ważny”, • Szkolny System Przeciwdziałania Agresji. Podstawą, a zarazem środkiem do osiągnięcia celów wynikających z zadań programowych były głównie zabawy i ćwiczenia interakcyjne. Zabawy stanowiły podłoże do prowadzenia rozmów na określony temat, umożliwiały zdobywanie doświadczeń społecznych w typowych sytuacjach życia codziennego. Zadania te realizowane były także poprzez pogadanki, rozmowy, zajęcia plastyczne, pantomimy, gry i wycieczki. W ramach prowadzonych zajęć dzieci przygotowywane były do profilaktyki uzależnień, uczyły się wyrażania uczuć i oczekiwań, podnosiły swoje kompetencje z zakresu kultury zdrowotnej. Na każdych zajęciach prowadzone były dyskretne, indywidualne rozmowy na pytania nurtujące poszczególne dzieci w związku z profilaktyką alkoholową i problemami wieku dorastania. Organizowano spotkania okolicznościowe (z okazji Dnia Matki, Dnia Dziecka, spotkanie wigilijne), zabawy taneczne oraz wycieczki piesze i rowerowe. Pedagog równolegle realizował z dziećmi "Plan działań wspierających" w celu określenia obszarów wymagających pomocy terapeutycznej, form i sposobów tej pomocy, dobrania odpowiednich metod pracy z uczniami, czy potrzeby nawiązania kontaktu z Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, innymi specjalistami lub instytucjami. **Efekty pracy:** zadowolenie dzieci i młodzieży z prowadzonych zajęć pozwala na przekonanie, że przyczyniają się one do rozwoju indywidualnych zainteresowań, zdrowe i pożyteczne spędzanie wolnego czasu, kształtowanie pozytywnych postaw społecznych dzięki wspólnej pracy w grupie i przygotowywaniu spotkań, podniesienie poziomu konwersacji, właściwa ocena zachowań i postaw społecznych, wzrost samooceny i krytycznej oceny zjawisk i zdarzeń. **Lisi Ogon.** W świetlicy wiejskiej w Lisim Ogonie odbyło się 36 spotkań z grupą dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, często dotkniętych problemem alkoholowym. W poszczególnych zajęciach brało udział 13 osób, w wieku do 21 lat. W dalszym ciągu kontynuowana była praca o charakterze integracyjnym, mająca na celu dalsze poznanie się z osobą prowadzącą zajęcia i integrację członków grupy, oswojenie z okolicznościami i uwarunkowaniami pracy grupowej. Wszelkie próby narzucania grupie własnych pomysłów i rozwiązań spotykały się z oporem, ponieważ potraktowane były jako ingerencja w naturalny sposób funkcjonowania grupy i naruszanie poczucia bezpieczeństwa jej członków. Terapeuta podkreśla, że niebagatelne znaczenie dla zbudowania poczucia identyfikacji z grupą oraz potrzebą korzystania z zajęć w świetlicy ma zaufanie do prowadzącego zajęcia i wzajemne zaufanie. W toku kolejnych spotkań możliwe było (dzięki wzrostowi zaufania i otwartości) prowadzenie rozmów o charakterze terapeutycznym i wychowawczym. Wystąpiły też indywidualne konsultacje dotyczące najbardziej palących problemów członków grupy. Stosowano następujące metody pracy z grupą: terapia poprzez zabawę, rozmowa terapeutyczna, aktywność sportowa. W związku z wieloletnią perspektywą funkcjonowania grupy formułuje się nowy sposób rozumienia i postrzegania sensu spotkań tj. towarzyszenie młodym ludziom pochodzącym z rodzin dysfunkcyjnych w trudnym procesie dojrzewania, w zdobywaniu niezależności i podejmowaniu prób

doroślego życia. **Wśród osiągniętych efektów wymienić można:** wzrost kompetencji interpersonalnych członków grupy przejawiający się w coraz większej swobodzie uruchamiania rozmów dotyczących relacji w grupie i poza nią oraz w łatwości zwracania się z zapotrzebowaniem na indywidualną konsultację, czy radę w trudnej sytuacji życiowej. Ponadto zauważa się dalszy wzrost wzmocnienia pozycji grupy terapeutycznej w lokalnym środowisku, doskonalenie umiejętności interpersonalnych, zaakceptowanie osoby prowadzącego zajęcia, budowanie wzajemnego zaufania i szacunku. Sukcesem wydaje się też większa otwartość członków grupy, co w połączeniu z zaufaniem do osoby prowadzącego, pozwalało prowadzić rozmowy w obszarze typowych tematów okresu dojrzewania oraz na poziomie emocjonalnym, w tym rozmowy związane z sytuacją rodzinną, bytową, obawami dotyczącymi przyszłości, aktywności życiowej i zawodowej. **Finansowanie działalności grup terapeutycznych.** Koszt realizacji opisanego zadania wyniósł 6 722 zł (środki z Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Białe Błota).

- 8) **Prowadzenie Świetlicy Socjoterapeutycznej „MAŁGOSIA”.** W 2016 roku w zajęciach organizowanych w Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu łącznie brało udział 58 osób. Do nich należały dzieci w wieku przedszkolnym tj. od 3 do 5 roku życia, dzieci w wieku szkoły podstawowej oraz dorastająca młodzież ucząca się w szkole gimnazjalnej. Część uczestników to członkowie rodzin objętych pomocą przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Świetlica funkcjonuje w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Zajęcia w świetlicy odbywały się z podziałem na dwie grupy wiekowe: „Klub Malucha” - dzieci w wieku od 3 do 5 lat i grupa mieszana – dzieci i młodzież ucząca się. Świetlica otwarta była w następujących dniach i godzinach: poniedziałek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha” 15.00 – 18.00 – grupa mieszana; wtorek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha” 15.00 – 18.00 – grupa mieszana; środa: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha” 15.00 – 18.00 – grupa mieszana; czwartek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha” 15.00 – 18.00 – grupa mieszana; piątek: 13.00 – 18.00 – grupa mieszana. Program realizowany w świetlicy uwzględniał zainteresowania, potrzeby, oczekiwania, możliwości odbiorców. Podczas codziennych zajęć z dziećmi znalazły się między innymi formy pracy indywidualnej, zespołowej, zbiorowej, a także formy zabawowe, poznawcze, twórcze, ruchowe, plastyczne, teatralne. Wychowawca by zachęcić i zainteresować stosował zróżnicowane formy, jak i metody pracy z dziećmi. Podczas ubiegłorocznych zajęć cenne w pracy świetlicy okazały się metody aktywizujące, zadaniowe poprzez różne rodzaje działań: zabawę, naukę, rekreację, sport, twórczość. Zajęcia przebiegały zgodnie z opracowanym programem i zatwierdzonym przez kierownika GOPS. Organizowane zajęcia miały charakter: – profilaktyczny, – edukacyjny, – opiekuńczy, – kompensacyjno – wyrównawczy, – integracyjny, – poznawczy. Podczas zajęć „Klubu Malucha” dzieci nabywały różnych umiejętności podczas wspólnej zabawy. Wykorzystywane były ich naturalne predyspozycje, stwarzane sytuacje sprzyjające odkrywaniu świata, pobudzaniu do myślenia. Poprzez zabawę maluchy uczyły się między innymi nazw zwierząt, owadów, instrumentów muzycznych, krótkich wierszyków, poznawały pory roku, kształty, dni tygodnia, nazwy miesięcy. Poza tym były wdrażane i powtarzane w celu utrwalenia czynności dnia codziennego takie, jak na przykład: nawyk mycia rąk, buzi, czyszczenia zębów po posiłku, samodzielne wiązanie sznurowadeł, sprzątanie miejsca zabawy. Dzieci poznawały zwroty grzecznościowe podnoszące ich kulturę osobistą. Istotnym elementem pracy z dziećmi w świetlicy była współpraca z ich rodzicami, opiekunami. W świetlicy podejmowane były działania mobilizujące rodziców, starsze rodzeństwo, dziadków do czynnego udziału w życiu świetlicy. Rodzice zapraszani byli do udziału w integracyjnych zajęciach kulinarnych, warsztatach, pokazach, konkursach tematycznych, uroczystościach, spotkaniach. Wspólnie spędzony czas był czasem budowania relacji rodzic - dziecko, zacieśniania i rozwijania więzi rodzinnych, podtrzymywania tradycji. W 2016 roku dzieci, młodzież, ich rodzice, dziadkowie, a także mieszkańcy lokalnej społeczności mieli możliwość uczestniczenia w następujących zajęciach, warsztatach, spotkaniach integracyjnych i okolicznościowych oraz wyjazdach: - warsztaty socjoterapeutyczne realizowane raz w tygodniu. Celem warsztatów było wzajemne poznanie i integracja uczestników grupy, budowanie poczucia bezpieczeństwa, ćwiczenie umiejętności współpracy i otwartości względem innych osób, a także wspólna zabawa. W czasie realizacji warsztatów wykorzystywane były między innymi następujące metody: burza mózgów, dyskusja, rundka, dokańczanie zdań. - uroczystość z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, - półkolonie zimowe pod nazwą „Cudze chwalcie swego nie znacie”, w których uczestniczyło 12 osób, - integracyjny bal przebierańców dzieci z grupy „Klubu Malucha” i starsi uczestnicy, - integracyjne spotkanie z mieszkankami Ciela na warsztatach rękodzieła artystycznego i ludowego prowadzonych przez florystkę z Kujawsko - Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z Minikowa, - warsztaty taneczne z udziałem instruktora z Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”, - uroczyste „Śniadanie Wielkanocne”, - piesza wycieczka do stadniny koni „Baskil” w Cielu, pieczenie kiełbasek na grillu, - spotkanie z okazji „Dnia Matki”, - biwak nocny w świetlicy, - integracyjny piknik z udziałem dzieci z „Klubu Malucha”, uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu, Warsztatu Terapii Zawodowej w Białych Błotach i Zakładu Aktywności Zawodowej w Białych Błotach, - integracyjne spotkanie w Kruszynie Krajeńskim z okazji „Dnia Strażaka” ze strażakami

z Ochotniczej Straży Pożarnej w Łochowie – prezentacja artystyczna uczestników zajęć, oglądanie wozu strażackiego, pogadanka strażaków na temat bezpiecznego zachowania,- integracyjny piknik rodzinny z okazji „Dnia Dziecka”,- integracyjne spotkanie z policjantem z Komisariatu Policji w Białych Błotach – pogadanka, - wycieczka do Edukacyjnej Zagrody Wiejskiej w Kozielcu z uczestnikami zajęć „Klubu Malucha” - zajęcia edukacyjne połączone z plastycznymi,- uroczystość zakończenia zajęć „Klubu Malucha”,- uroczystość zakończenia roku szkolnego połączona z grillem dla dzieci z grupy starszej, - półkolonie letnie pod hasłem „Śladami historii” – łącznie w I i II turnusie udział wzięły 24 osoby, w czasie półkolonii codziennie odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne. - wieczorek jesienny z udziałem rodziców – prezentacja wierszy jesiennych, wykonanie wspólnie z rodzicami „warzywnych stworków”, poczęstunek, - integracyjna zabawa „Andrzejkowa”,- integracyjne spotkanie z dziećmi z przedszkola „4 pory roku” oraz uczestnikami Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu, - „Spotkanie Wigilijne” dla uczestników zajęć. Działania organizowane w świetlicy w 2016 roku wspierane były przez osoby odbywające prace społecznie - użyteczne, zatrudnione na umowę zlecenie. Wykonywały je dwie osoby w tym na stanowisku opiekunki dziecięcej i pomocy gospodarczej. Osoby te były odpowiedzialne za utrzymanie czystości i porządku w świetlicy i na terenie przyległym do świetlicy oraz za pomoc w czasie zajęć „Klubu Malucha”. W ubiegłym roku wsparcia dla działań świetlicy udzieliły prywatne osoby oraz firmy przekazując materiały edukacyjne na wyposażenie świetlicy – słowniki, albumy, książki oraz zabawki. W 2016 roku świetlica współpracowała z Kujawsko – Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie. Współpraca polegała na zorganizowaniu dla rodziców i dzieci warsztatów florystycznych. Wszyscy uczestnicy zajęć w świetlicy objęci byli nieodpłatnym dożywianiem. Posiłki dla dzieci serwowane były w formie drugiego śniadania („Klub Malucha”) oraz podwieczorka, dania obiadowego (grupa starsza). Posiłki obejmowały różnorodne produkty mleczne, zbożowe oraz warzywa i owoce, które urozmaicały dietę podopiecznych. Dzięki temu dzieci mogły poznawać smaczne, zdrowe smaki. Posiłki przygotowywane były przez dzieci w ramach organizowanych w świetlicy zajęć gospodarstwa domowego. Przygotowywanie posiłków, nakrywanie do stołu oraz konsumpcja przy wspólnym stole była niezwykle ważnym elementem podczas codziennych zajęć w świetlicy. **Działalność świetlicy finansowana jest ze środków przyznanych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w gminie Białe Błota. W 2016 r. na ten cel poniesiono wydatek w wysokości 159 184 zł.**

- 9) **Działalność Ośrodków Wsparcia i Integracji. Trzciniec.** W 2016 roku na zajęcia organizowane w Ośrodku Wsparcia i Integracji „Jagódka” w Trzcińcu uczęszczały 23 osoby, w tym dzieci i młodzieży w wieku szkoły podstawowej, gimnazjalnej, a także starszy mieszkaniec Trzcińca. Ośrodek działał od wtorku do soboty w następujących godzinach: wtorek: 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; środa: 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; czwartek: 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; piątek: 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; sobota: 10.00 – 15.00 – dzieci i młodzież szkolna. W ośrodku realizowane były zajęcia według rocznego programu z podziałem na poszczególne miesiące i dni tygodnia, zatwierdzonego przez kierownika GOPS w Białych Błotach. Program realizowano poprzez dobór odpowiednich form zajęć. Wychowawca opracowując program brał w szczególności pod uwagę wiek, możliwości oraz zainteresowania dzieci i młodzieży. Naszym celem było motywowanie do pożytecznego zagospodarowania wolnego czasu, szeroko rozumiana integracja społeczna, pomoc w nauce, rozwój zainteresowań. Zajęcia były organizowane w taki sposób, by uczyć przez zabawę, zachęcać, wyposażać w umiejętności, które ułatwią życie w przyszłości. Każdego dnia zajęcia odbywały się zgodnie ze stałym harmonogramem tj. od odrabiania zadań domowych i pomocy w nauce do zajęć wspierających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży (zajęcia ruchowe, plastyczne, edukacyjne, poznawcze, zabawa). Dużą uwagę zwracano na eliminowanie nieodpowiedniego zachowania. Dzieci brały udział w cotygodniowych warsztatach socjoterapeutycznych, które poruszały tematy prawidłowego funkcjonowania w grupie, wdrażały do przestrzegania przyjętych norm i zasad. Uczestnicy wyrażali swoje potrzeby, przekonania i uczucia oraz dostrzegali je u innych, a także ćwiczyły umiejętność poprawnej komunikacji i rozwiązywania sytuacji konfliktowych bez użycia agresji, panowania nad emocjami. W 2016 roku, podobnie jak w ubiegłych latach w zajęciach uczestniczył jeden z seniorów miejscowości Trzciniec. Służył dobrym słowem, pomocą, zachętą, a także wiedzą i doświadczeniem życiowym. Różnica wieku nie stanowiła problemu ani dla seniora, ani dla dzieci. Organizowane w ośrodku spotkania i uroczystości okolicznościowe były kierowane zarówno do stałych uczestników zajęć Ośrodka Wsparcia i Integracji, a także do mieszkańców, seniorów, osób samotnych zamieszkujących w sołectwie Trzciniec. Nadrzędnym celem tych spotkań była integracja lokalnej społeczności. Dodatkowo mieszkańcy podczas uroczystości mieli okazję by bliżej zapoznać się z pracą ośrodka, twórczością własną dzieci, a przede wszystkim mogli poczuć się częścią społeczności. Korzyści ze wspólnego udziału w integracyjnych spotkaniach płynęły zarówno dla dzieci, jak i dla dorosłych mieszkańców. Dzieci mogły zaprezentować swoje umiejętności artystyczne. Poczuły, że warto dzielić się sobą z inną osobą. Poza tym uczyły się dbania o innych oraz nawiązywały relacje nie tylko

z rówieśnikami. W 2016 roku zorganizowano w ośrodku następujące spotkania, uroczystości okolicznościowe, wyjazdy integracyjne, zajęcia, warsztaty:- spotkanie dla starszych, samotnych mieszkańców Trzcinka z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, - bal przebierańców,- ferie zimowe pod hasłem „Cudze chwalicie swego nie znacie” – w feriach uczestniczyło 9 osób,- warsztaty taneczne z udziałem instruktora z Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”,- integracyjne spotkanie z lokalną społecznością na warsztatach rękodzieła artystycznego i ludowego prowadzonych przez florystkę z Kujawsko - Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z Minikowa,- warsztaty socjoterapeutyczne raz w tygodniu,- integracyjna uroczystość świąteczna „Spotkanie Wielkanocne”,- integracyjne spotkanie z okazji „Dnia strażaka” ze strażakami z Ochotniczej Straży Pożarnej w Łochowie zorganizowane w OWiI w Kruszynie Krajeńskim,- uroczystość z okazji „Dnia Matki”,- integracyjne spotkanie z okazji „Dnia Dziecka” - dla mieszkańców Trzcinka,- integracyjne spotkanie z okazji „Dnia Ojca”, - wypoczynek letni pod nazwą „Śladami historii” – łącznie w dwóch turnusach uczestniczyły 22 osoby. Program półkolonii wzbogacony był o elementy profilaktyki, każdego dnia odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne.- wycieczka do gospodarstwa rolnego w Kruszynie Krajeńskim, temat spotkania integracyjno – edukacyjnego to „Pszczelarstwo w tradycji polskiej”,- warsztaty florystyczne prowadzone przez wychowawcę z OWiI w Murowańcu „Krzyże z brzozowych witek”, „Stroiki bożonarodzeniowe” - zintegrowane zajęcia z udziałem rodziców i lokalnej społeczności,- integracyjna zabawa taneczna z okazji „Andrzejek”,- integracyjne „Spotkanie Wigilijne” dla uczestników zajęć w ośrodku oraz starszych i samotnych mieszkańców. Wybrane spotkania integracyjne dla mieszkańców zorganizowane były we współpracy z Panią Sołtys oraz Radą Sołecką Trzcinka. Rada zabezpieczyła częściowo poczęstunek na spotkaniach oraz pomogła w rekrutacji uczestników. Uczestnicy zajęć w Ośrodku Wsparcia i Integracji w Trzcinku każdego dnia mieli zapewniony bezpłatny posiłek w formie podwieczorka, bądź dania obiadowego. Posiłki zawierały różnorodne produkty: mleczne, zbożowe oraz warzywa i owoce. Dzieci poznawały nowe, zdrowe smaki. Posiłki przygotowywane były wraz z uczestnikami w ramach integracyjnych zajęć kulinarnych. W zajęciach tych uczestniczyli również rodzice, dziadkowie dzieci. Dzielili się nie tylko swoim kulinarnym doświadczeniem, ale przede wszystkim poświęcili czas najmłodszemu, co jest bezcenne. W 2016 roku ośrodek kontynuował współpracę z Kujawsko – Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie. W ramach wspólnych działań zorganizowane były warsztaty rękodzieła z udziałem florystki. Działania Ośrodka Wsparcia i Integracji „Jagódka” wspomagane były przez osobę zatrudnioną na umowę zlecenie, do której obowiązków należało utrzymanie czystości i porządku zarówno na terenie ośrodka, jak i wokół budynku. Ośrodek „Jagódka” jest otwarty i chętny na każdą formę wsparcia i współpracy z mieszkańcami Trzcinka. W ciągu roku z pomieszczeń ośrodka korzystali mieszkańcy sołectwa zrzeszeni pod nazwą „Leśna rodzina”, którzy spotykali się raz w tygodniu (środa) celem lokalnej integracji. Ponadto ośrodek udostępniany był na potrzeby zorganizowania zebrań wiejskich dla mieszkańców. W 2016 r. plac zabaw mieszczący się na terenie ośrodka wzbogacony został o urządzenie fitness (wahadło i wyciąg górny) oraz ławki. Zakup i montaż urządzenia sfinansowane zostało przez Gminę Białe Błota. **Kruszyn Krajeński.** W 2016 roku na zajęcia organizowane w Ośrodku Wsparcia i Integracji „Kruszyna” w Kruszynie Krajeńskim uczęszczało łącznie 65 osób, w tym dzieci w wieku przedszkolnym (od 3 do 5 lat) oraz dzieci i młodzież ucząca się w szkole podstawowej i gimnazjalnej. Zajęcia odbywały się z podziałem na dwie grupy wiekowe. Najmłodsze dzieci uczestniczyły w zajęciach „Klubu Malucha” cztery razy w tygodniu tj. od wtorku do piątku. Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywały się od wtorku do soboty w następujących godzinach: wtorek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha”, 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; środa: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha”, 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; czwartek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha”, 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; piątek: 11.00 – 14.00 – „Klub Malucha”, 15.00 – 18.00 – dzieci i młodzież szkolna; sobota: 10.00 – 15.00 – dzieci i młodzież szkolna. Podczas zajęć „Klubu Malucha” dzieci uczyły się poprzez zabawę. Na miarę swoich możliwości zdobywały nowe umiejętności, rozwijały indywidualne potrzeby i zainteresowania. Poprzez uczestnictwo w zajęciach manualnych, intelektualnych i ruchowych maluchy uczyły się komunikacji między sobą, bycia i współpracy w grupie. Urozmaicony program zajęć ułożony był w taki sposób, aby poprzez zabawę kształtować, wydobywać mocne cechy dzieci. Zajęcia przygotowane były tematycznie. Dzieci poznały między innymi pory roku, kolory, kształty, dni tygodnia, nazwy zwierząt, roślin, a także wzmacniały i uczyły się wykonywania czynności dnia codziennego jak np. nawyk mycia rąk, sprzątnięcia miejsca zabawy, zwrotów grzecznościowych potrzebnych w poprawnym funkcjonowaniu. Zajęcia dla dzieci i młodzieży szkolnej odbywały się zgodnie ze stałym harmonogramem dnia tj. zaczynały się od odrabiania zadań domowych, pomocy indywidualnej w nauce, a kończyły na zajęciach wspierających wszechstronny rozwój dzieci i młodzieży. Do głównych celów, które stawiał sobie wychowawca w pracy z dziećmi należało: pomoc w nauce, wszechstronny rozwój osobowości dzieci, zapewnienie bezpiecznego, zorganizowanego czasu, promowanie zdrowego stylu życia, wyrabianie pozytywnych cech charakteru (koleżeństwo, prawdomówność, wrażliwość, obowiązkowość i inne), kształtowanie umiejętności współdziałania w grupie, pielęgnowanie tradycji i zwyczajów, wzmacnianie

więzi rodzinnych. Niezwykle ważnym elementem działalności ośrodka w Kruszynie Krajeńskim zarówno dla uczestników, jak i wychowawcy było angażowanie rodziców, mieszkańców sołectwa do czynnego udziału w życiu ośrodka. Wychowawca otrzymał pomoc podczas przygotowań uroczystości integracyjnych oraz drobne upominki dla uczestników zajęć (słodycze, artykuły papiernicze). Poza tym rodzice, dziadkowie chętnie uczestniczyli w integracyjnych zajęciach kulinarnych, spotkaniach okolicznościowych, warsztatach organizowanych w ośrodku. W 2016 roku w ośrodku zrealizowane zostały następujące zajęcia, spotkania, warsztaty, wyjazdy integracyjne, uroczystości okolicznościowe i świąteczne, które dodatkowo wzbogaciły oferowany program: - warsztaty socjoterapeutyczne realizowane raz w tygodniu,- integracyjna uroczystość z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, - półkolonie zimowe pod hasłem „Cudze chwalcie swego nie znacie” – udział w półkoloniach wzięło 12 dzieci i młodzieży,- bal karnawałowy,- integracyjne spotkanie z mieszkankami Kruszyna Krajeńskiego na warsztatach rękodzieła artystycznego i ludowego prowadzonych przez florystkę z Kujawsko - Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z Minikowa,- warsztaty taneczne z udziałem instruktora z Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”,- integracyjna uroczystość - „Śniadanie Wielkanocne”,- integracyjne spotkanie z okazji „Dnia strażaka” ze strażakami z Ochotniczej Straży Pożarnej w Łochowie,- uroczystość z okazji „Dnia Matki”,- nocny biwak w świetlicy, - integracyjny festyn rodzinny pod hasłem „Bawimy się razem” z okazji „Dnia Dziecka” dla uczestników zajęć, ich rodzin oraz mieszkańców miejscowości Kruszyn Krajeński. Impreza zorganizowana została we współpracy z sołtysem i radą sołecką.- integracyjne spotkanie z policjantem z Komisariatu Policji w Białych Błotach – pogadanka, - wycieczka do Edukacyjnej Zagrody Wiejskiej w Kozielcu z uczestnikami zajęć „Klubu Malucha”,- uroczyste zakończenie zajęć „Klubu Malucha” oraz podsumowanie zajęć grupy starszej,- półkolonie letnie pod nazwą „Śladami historii” – odbyły się dwa turnusy pięciodniowe, w których łącznie wzięło udział 24 dzieci i młodzieży. Program półkolonii wzbogacony był o elementy profilaktyki, codziennie odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne.- piesza wycieczka do gospodarstwa rolnego w Kruszynie Krajeńskim, celem było spotkanie o charakterze integracyjno – edukacyjnym na temat „Pszczelarstwo w tradycji polskiej”,- taneczna zabawa „Andrzejkowa”, - warsztaty florystyczne prowadzone przez wychowawcę z OWiL w Murowańcu „Krzyże z brzozywych witek”, „Stroiki bożonarodzeniowe” - zintegrowane zajęcia z udziałem rodziców, lokalnej społeczności,- integracyjne „Spotkanie Wigilijne” z udziałem uczestników zajęć, ich rodziców oraz zaproszonych gości. Przez cały rok wszyscy uczestnicy zajęć w ośrodku objęci byli nieodpłatnym dożywianiem. Każdego dnia dzieci otrzymywały posiłek przygotowany podczas zajęć gospodarstwa domowego. Posiłki były urozmaicone, zdrowe podawane w formie drugiego śniadania dla dzieci z „Klubu Malucha” lub podwieczorka, dania obiadowego dla dzieci i młodzieży szkolnej. W ubiegłym roku ośrodek kontynuował współpracę z Kujawsko – Pomorskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Minikowie, która polegała na wspólnej organizacji warsztatów florystycznych. W ramach współpracy z sołtysem i radą sołecką Kruszyna Krajeńskiego ośrodek udostępniany był na zebrania wiejskie, spotkania informacyjne, uroczystości okolicznościowe („Gwiazdka dla dzieci”). Wspólnie z sołectwem zorganizowana była między innymi uroczystość „Dnia dziecka”. Sołectwo zapewniło dodatkowe atrakcje dla dzieci (słodycze, nagrody, zamki dmuchane, suchy basen). W 2016r. ośrodek podobnie, jak w roku poprzedzającym udostępniany był w ramach podpisanej umowy użyczenia seniorom zamieszkującym teren Kruszyna Krajeńskiego należącym do koła „Kwiat Kruszyny”. W ramach tej umowy na terenie ośrodka zorganizowane były dla seniorów zajęcia ruchowe oraz powstał Uniwersytet Trzeciego Wieku. Działania podejmowane w ośrodku wspomagane były przez osoby wykonujące prace społecznie - użyteczne. Prace te wykonywały trzy osoby na stanowisku: sprzątaczką, opiekunką dziecięcą, pomoc gospodarczą. Osoby te odpowiedzialne były za utrzymanie czystości i porządku na terenie ośrodka i przyległym oraz za pomoc wychowawcy podczas zajęć „Klubu Malucha”. **Murowaniec.** W 2016 roku chęć uczestniczenia w zajęciach organizowanych w Ośrodku Wsparcia i Integracji „Malina” w Murowańcu zadeklarowało łącznie 46 dzieci i młodzieży w wiekuskzoły podstawowej oraz gimnazjalnej. Ośrodek dostępny był dla najmłodszych mieszkańców miejscowości Murowaniec od poniedziałku do piątku w godzinach popołudniowych tj. od godziny 15.00 do 18.00. Zajęcia realizowane były zgodnie z programem zatwierdzonym przez Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Wychowawca przygotowując program brał pod uwagę między innymi wiek oraz oczekiwania uczestników, predyspozycje, możliwości, a także zainteresowania. Do głównych celów, które zaplanowano na 2016 rok i udało się zrealizować należały: pomoc w nauce, integracja dzieci, rodziców, lokalnej społeczności, wspomaganie rozwoju, profilaktyka, zagospodarowanie czasu wolnego, poszerzanie zainteresowań dzieci, kształtowanie prawidłowych postaw prozdrowotnych, pielęgnowanie tradycji ludowych i związanych ze świętami, wyrabianie pozytywnych cech charakteru. Poprzez udział w zajęciach dzieci uczyły się współpracy w zespole, logicznego myślenia, poszerzały wiedzę i horyzonty myślowe, utrwały czynności dnia codziennego, zdobywały nowe umiejętności i doświadczenia. W 2016 roku ośrodek zorganizował zajęcia, warsztaty, spotkania okolicznościowe związane z obchodami świąt oraz spotkania o charakterze integracyjnym. Dzieci,

młodzież, a także ich rodzice, dziadkowie, mieszkańcy sołectwa Murowaniec uczestniczyli w takich wydarzeniach, jak:- integracyjne spotkanie z okazji „Dnia Babci i Dziadka”, - ferie zimowe organizowane pod hasłem „Cudze chwalicie swego nie znacie” – udział w półkoloniach wzięło 12 dzieci i młodzieży.- warsztaty socjoterapeutyczne prowadzone raz w tygodniu,- bal karnawałowy,- warsztatach rękodzieła artystycznego i ludowego prowadzonych przez florystkę z Kujawsko - Pomorskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego z Minikowa,- warsztaty taneczne z udziałem instruktora z Zespołu Pieśni i Tańca „Ziemia Bydgoska”,- integracyjne „Spotkanie Wielkanocne”,- uroczystość z okazji „Dnia Matki”,- integracyjna uroczystość dla dzieci z okazji „Dnia Dziecka” zorganizowana we współpracy ze sołtysiem i radą sołecką Murowańca,- integracyjne spotkanie w OWiI w Kruszynie Krajeńskim z okazji „Dnia Strażaka” ze strażakami z Ochotniczej Straży Pożarnej w Łochowie, - nocny biwak w ośrodku, - integracyjne spotkanie w OWiI w Kruszynie Krajeńskim z policjantem z Komisariatu Policji w Białych Błotach – pogadanka edukacyjna, przygotowanie dzieci i młodzieży do bezpiecznych wakacji,- uroczyste zakończenie roku szkolnego,- półkolonie letnie pod nazwą „Śladami historii” – odbyły się dwa turnusy pięciodniowe, w których łącznie wzięło udział 24 osoby. Program półkolonii wzbogacony był o elementy profilaktyki, codziennie odbywały się warsztaty socjoterapeutyczne.- wycieczka do gospodarstwa rolnego w Kruszynie Krajeńskim, celem, której była integracja i edukacja w zakresie „Pszczelarstwo w tradycji polskiej”,- integracyjna zabawa „Andrzejkowa”,- warsztaty florystyczne prowadzone przez wychowawcę, na których wykonano „Krzyże z brzoźowych witek”, „Stroiki bożonarodzeniowe” – udział brali rodzice, mieszkańcy i starsi uczestnicy zajęć.- „Spotkanie Wigilijne” dla uczestników zajęć, rodziców, członków koła „Murowianka”, sołtysa i członków rady sołeckiej Murowańca. Wszyscy uczestnicy zajęć w ośrodku objęci byli bezpłatnym dożywianiem. W ramach zajęć gospodarstwa domowego dzieci pod nadzorem wychowawcy przygotowywały smaczne i zdrowe posiłki w formie podwieczorka lub dania obiadowego. Dużym zainteresowaniem cieszyły się integracyjne zajęcia kulinarne do udziału, których zapraszani byli rodzice, dziadkowie, członkowie zaprzyjaźnionego koła „Murowianka”. Dzieci i młodzież mogła bogacić swoją wiedzę kulinarną, a dorośli czerpali radość z możliwości wspólnego spędzenia czasu, podzielenia się doświadczeniem i umiejętnościami kulinarnymi. W 2016 roku ośrodek kontynuował współpracę z Kołem Przyjaciół Murowańca i okolic „Murowianka” oraz sołtysiem miejscowości Murowaniec. W ramach podpisanej umowy bezpłatnie użyczano pomieszczenia ośrodka w celu organizowania spotkań klubu oraz ułatwienia kontaktu sołtysa i rady sołeckiej z mieszkańcami, na zebrania wiejskie. Członkowie koła, rady sołeckiej i sołtys uczestniczyli w spotkaniach i uroczystościach okolicznościowych, integracyjnych zajęciach kulinarnych. We współpracy z sołtysiem zorganizowano uroczystość z okazji „Dnia Dziecka”. Wychowawca podczas tej uroczystości był odpowiedzialny za przygotowanie i prowadzenie konkursów dla dzieci i ich rodzin. W 2016 roku podobnie, jak w latach ubiegłych działania Ośrodka Wsparcia i Integracji „Malina” wspomagane były przez osoby wykonujące prace społecznie - użyteczne i w ramach umowy zlecenia na stanowisku sprzątaczką, do ich obowiązków należało utrzymanie czystości i porządku na terenie ośrodka oraz na placu zabaw. W poprzednim roku wsparcia dla działań ośrodka udzieliły prywatne firmy przekazując materiały edukacyjne na wyposażenie tj. albumy i książki. Mając na uwadze chęć rozszerzenia oferty ośrodka, a przede wszystkim odpowiadając na potrzeby mieszkańców na styczeń 2017 r. zaplanowano rozpoczęcie zajęć w „Klubie Malucha”, którego działania skierowane będą do najmłodszych mieszkańców Murowańca (dzieci w wieku od 3 do 5 lat). **Koszt prowadzenia 3 ośrodków wsparcia i integracji wyniósł 259 716 zł.**

10) **Prowadzenie Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”.** Celem „REVITY” jest niesienie pomocy osobom niepełnosprawnym – szczególnie najuboższym mieszkańcom naszej gminy. „REVITA” stanowi bardzo ważne narzędzie w pracy pracowników socjalnych ośrodka z niepełnosprawnym klientem i jego rodziną. Stanowi również istotne ogniwo w szeroko rozumianym procesie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Usługi świadczone przez C I i R „REVITA” są nieodpłatne, dlatego też kierowane są w pierwszej kolejności do podopiecznych GOPS. Zakres świadczonych usług przez C I i R „REVITA”: poradnictwo społeczne i zawodowe dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin, w tym udzielanie informacji o przysługujących uprawnieniach. Ponadto świadczymy porady i pomoc w wypełnianiu wniosków w zakresie właściwego orzecznictwa i wskazań w odniesieniu do rehabilitacji zawodowej i społecznej; dowóz niepełnosprawnych, podopiecznych GOPS /w szczególności osób samotnych, ubogich i nie posiadających własnego środka transportu/ na konsultacje lekarskie, zabiegi rehabilitacyjne, zabiegi chemioterapii, na posiedzenia komisji Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności oraz przewóz do szpitala np. psychiatrycznego, zakładu opiekuńczo – rehabilitacyjnego, do Powiatowego Urzędu Pracy, domu pomocy społecznej, dowóz części uczestników WTZ na zajęcia itp. /dotyczy to osób mogących podróżować w pozycji siedzącej;/ prowadzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego - dysponujemy następującym sprzętem: laski ergonomiczne, laski z regulacją wysokości, kule rehabilitacyjne łokciowe dla dorosłych i dzieci różnego typu, balkoniki rehabilitacyjne, chodziki 4, 3, i 2 kołowe, materace przeciwoślizgowe, w tym

zmiennociśnieniowe, materace rehabilitacyjne do ćwiczeń, wózki inwalidzkie, łóżka rehabilitacyjne, dowóz sprzętu rehabilitacyjnego i pomocniczego do miejsca zamieszkania osoby niepełnosprawnej/ z wyłączeniem łóżek rehabilitacyjnych, gdyż nie posiadamy samochodu towarowego;/ pomoc w organizowaniu usług opiekuńczo - gospodarczych w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej; diagnoza struktury społeczeństwa naszej gminy pod kątem niepełnosprawności i występujących potrzeb. W roku 2016 dokonano doposażenia wypożyczalni w dwa łóżka rehabilitacyjne i dwa materace przeciwoleżynowe. Łącznie z pomocy CiIR „REVITA” skorzystało 68 osób. **Na prowadzenie "REVITY" wydatkowano kwotę 51 815 zł.**

11) **Prowadzenie Warsztatu Terapii Zajęciowej „DĄB” przy GOPS Białe Błota.** Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej jest placówką pobytu dziennego, realizującą zadania z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej. Z proponowanych zajęć korzystało 25 niepełnosprawnych uczestników, którzy posiadali aktualne orzeczenie o stopniu niepełnosprawności ze wskazaniem do uczestnictwa w WTZ (12 kobiet i 13 mężczyzn). WTZ "Dąb" jest placówką działającą na terenie całego powiatu. Wśród uczestników są osoby z gminy Białe Błota, ale również z gminy Sicienka. Wszystkie osoby zamieszkiwały tereny wiejskie. Obszar zamieszkania tych osób jest rozległy. Środek transportu jakim dysponował WTZ (samochód służbowy Marki Opel Vivaro – 8 miejsc) nie pozwalał na dowieszenie w wymaganym czasie wszystkich uczestników na zajęcia. W celu umożliwienia uczestnikom udziału w zajęciach zgodnie z obowiązującymi przepisami, w sierpniu 2016 r. jednostka prowadząca WTZ zleciła dowóz uczestników Zakładowi Aktywności Zawodowej "OSiR" w Białych Błotach, dzięki temu został rozwiązany problem uczestnictwa w zajęciach, którego wymiar wynosi nie więcej niż 7 godzin dziennie i 35 godzin tygodniowo. Proces rehabilitacji w Warsztacie Terapii Zajęciowej "Dąb" prowadzony był zgodnie z opracowanym dla każdego uczestnika Indywidualnym Programem Rehabilitacji. Każdy program został utworzony i zweryfikowany na podstawie zgromadzonej dokumentacji, wywiadu środowiskowego, obserwacji, działań i zachowań w placówce oraz szczegółowej punktowej oceny. Pod koniec okresu sprawozdawczego programy te podlegały okresowej ocenie, modyfikacji i doskonaleniu. W programie określone zostały poszczególne sfery i kierunki działań dla każdego uczestnika indywidualnie, stosownie do jego predyspozycji, odpowiednio do rodzaju niepełnosprawności w celu zmniejszenia ograniczeń społecznych i zawodowych. Programy zawierały wskazania i zalecenia zarówno z zakresu rehabilitacji zawodowej, jak i społecznej. Głównym celem Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb” jest stwarzanie osobom niepełnosprawnym, niezdolnym do podjęcia pracy możliwości rehabilitacji społecznej i zawodowej w zakresie pozyskania lub przywrócenia umiejętności do podjęcia zatrudnienia. Realizacja zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej ukierunkowana była na ogólny rozwój i poprawę sprawności uczestnika, przygotowania go do możliwie niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia w środowisku, a przede wszystkim do podjęcia zatrudnienia w warunkach pracy chronionej lub na otwartym rynku pracy. Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej działa zgodnie z : Ustawą z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz.U. Nr. 123, poz. 776, z późn. zm.), Rozporządzeniem Ministra Gospodarki, Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 25 marca 2004 r. w sprawie warsztatów terapii zajęciowej (Dz.U. Nr 63, poz. 587), Umową Nr 1/2004 z dnia 27 października 2004 r. w sprawie dofinansowania ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych kosztów utworzenia i funkcjonowania Warsztatu Terapii Zajęciowej w Białych Błotach, Programem Warsztatu Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białych Błotach. Terapia odbywała się poprzez następujące formy pracy: · terapię zajęciową: ergoterapię; · terapię ekonomiczną (trening ekonomiczny); · psychoterapię; · zajęcia z zakresu kultury zdrowotnej; · zajęcia z zakresu terapii ruchem oraz udział w zawodach sportowych /o charakterze lokalnym i ponad lokalnym/; · organizację imprez, uroczystości i spotkań o charakterze integracyjnym /szeroko rozumiana rehabilitacja społeczna/; · zajęcia z zakresu arteterapii: wykonywanie prac plastycznych i uczestnictwo w kulturze poprzez wyjścia na spektakle do Opery Nova, na seanse filmowe do Multikina oraz zwiedzanie wystaw sztuki w Biurze Wystaw Artystycznych oraz wycieczki z celu zwiedzania zabytków; · zajęcia z zakresu kształtowania prawidłowego współżycia i funkcjonowania w środowisku, nauka czynności dnia codziennego; · współpracę z rodzicami lub opiekunami prawnymi; · współpracę z instytucjami, ich pracownikami, stowarzyszeniami oraz wolontariuszami np. GOPS w Białych Błotach i Sicienku, Centrum Integracji i Rehabilitacji "REVITA" przy GOPS w Białych Błotach, Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego, Urząd Gminy Białe Błota, Środowiskowy Dom Samopomocy w Cielu, ZAZ Białe Błota, Sołectwa Białe Błota Gminy Białe Błota. Terapia zajęciowa – ergoterapia, była wiodącą formą rehabilitacji prowadzonej w WTZ. Stanowiła ona ważny element aktywizowania osób niepełnosprawnych, głównie poprzez zajęcia praktyczne proponowane w czterech pracowniach. Do końca 31 grudnia 2016 roku funkcjonowały następujące pracownie: usług administracyjno – technicznych, szycia i rękodzieła, gospodarstwa domowego oraz stolarstwa lekkiego. Zajęcia dostosowane były do możliwości fizycznych i psychicznych, sprawności manualnej, motywacji do działania, aktualnego stanu

zdrowia, uwzględniając jednocześnie cechy osobowości, zdolności i zainteresowania każdego uczestnika. W poszczególnych pracowniach uczestnicy poznawali, doskonalili i utrwalali specjalistyczne umiejętności zawodowe oraz rozwijali umiejętności wykonywania czynności życia codziennego. Nabywanie umiejętności zawodowych przez uczestników jest jednym z elementów przygotowujących do podjęcia pracy np. w Zakładzie Aktywności Zawodowej, Zakładzie Pracy Chronionej, czy na otwartym rynku pracy. Podczas zajęć w pracowni gospodarstwa domowego uczestnicy nabywali umiejętności z zakresu przygotowania posiłków. Podtrzymywali umiejętności obierania i krojenia składników, łączenia produktów, doprawiania potraw. Uczestnicy przygotowywali poczęstunki na różne okazje: urodziny, śniadanie wielkanocne, pikniki plenerowe. Do kwietnia 2016 roku w ramach funkcjonowania pracowni świadczone usługi cateringowe. W pracowni przygotowywany był smalec domowy oraz przetwory: ogórki kiszzone, konserwowe, papryka konserwowa, bigos. Pracownia miała za zadanie rozwijanie poczucia smaku i estetyki podawania potraw oraz dekorowania stołu. Uczestnicy zapoznawali się z prawidłową obsługą sprzętu i urządzeń kuchennych (kuchenka mikrofalowa, mikser, pralka, żelazko). Ponadto uczestnicy kształtowali nawyki higieniczne i porządkowe z użyciem środków chemicznych. Wykonując takie prace jak: mycie naczyń, pranie, prasowanie, mycie podłóg, porządkowanie i czyszczenie sprzętu, konserwację urządzeń, dozowanie środków czyszczących, a także utrwalali umiejętności szkolne. Ważnym elementem procesu ergoterapii w pracowni gospodarstwa domowego było dbanie o czystość własnej odzieży, stroi sportowych, obrusów, ręczników. Uczestnicy uczyli się sortowania odzieży, jak odpowiednio dobierać proszek do prania oraz programować i uruchamiać pralkę. Następnym etapem była nauka prawidłowego rozwieszania prania i prasowanie. W pracowni szycia i rękodzieła uczestnicy uczyli się obsługiwać maszyny typu stebnówki, hafciarka oraz overlock tj. prostego szycia, obrzucania brzegów, nawijania nici na bębenek, przygotowania hafciarki do haftowania, zakładania nici w maszynie – także w pięcionitkowym overlocku. Wykonywali robótki ręczne typu: szwy proste, fastrygowane, ozdobne obrębienie. Przygotowywali także (wykropkowanie) wzory na kanwie do haftu krzyżykowego. W ramach prowadzonej ergoterapii wykonywali wyroby z filcu: filcowanie metodą mokrą (mydło oraz ciepła woda) i suchą za pomocą specjalnych igieł. Zapoznawali się z technikami filcowania i formowania filcu. W pracowni wykonywano także odlewy gipsowe, malowano i złożono figurki, obrazki, patynowano powierzchnie, stosowano metodę decoupage (metoda serwetkowa ozdabiania przedmiotów), tkano na prostym krośnie (krosno wykonane w pracowni stolarskiej) z wykorzystaniem resztek materiałów. Realizacja zajęć w pracowni stolarskiej miała na celu utrwalanie czynności związanych z obróbką drewna jak i wdrażanie zasad bezpieczeństwa podczas obsługi narzędzi, sprzętu i urządzeń. W związku z tym kontynuowano naukę piłowania, cięcia, docinania na odpowiedni wymiar, klejenia, szlifowania drewna. Uczestnicy czyścili przedmioty papierem ściernym, łączyli części drewniane za pomocą kołków, gwoździ, wkrętów. Malowali oraz lakierowali różne powierzchnie. Uczestnicy posługiwali się takimi narzędziami jak: pilniki, brzeszczoty, imadła, wiertarka ręczna, wkrętaki. Wykonywali czynności z zakresu prac naprawczo - konserwacyjnych. Dzięki tym zadaniom powstały ramki, szkatułki, szafki na wyroby dekoracyjne, ozdoby bożonarodzeniowe i wielkanocne, elementy drewniane do poszczególnych pracowni. Utrwalone zostały również umiejętności edukacyjne. Podczas zajęć w pracowni administracyjno – technicznej uczestnicy na bieżąco utrwalali wiedzę i umiejętności związane z obsługą komputera oraz z posługiwaniem się programami komputerowymi takimi, jak np. Microsoft Office. Uczyli się również obsługiwać urządzenia biurowe: ksero, skaner, drukarka, bindownica, laminator, czy zgrzewarka. W pracowni administracyjno - technicznej wykonywano kartki okolicznościowe metodą rękodzielniczą. Wszystkie elementy wykorzystane do zrobienia kartki wykonane były ręcznie. Ponadto w pracowni powstawały książki okolicznościowe na różne okazje, między innymi urodzinowe, imieninowe, ślubne, z okazji rocznicy ślubu. Wykonywane były pudełka – ozdobne kuferki na różne okazje metodą Decoupage, torebki zdobione ręcznie, które przeznaczone są do zapakowania prezentu. Wykonywano także dyplomy, podziękowania, wizytówki, etykiety. W okresie świątecznym wyroby dostosowano do okoliczności. Stosowano technikę Quillingową – ręcznie zwijane cienkie paseczki papieru kolorowego, które następnie przyklejano się do podstawy przedmiotów (styropianowych bombek lub jajek). Z uczestnikami WTZ prowadzony był również tzw. trening ekonomiczny, który dostosowany był do indywidualnego programu rehabilitacji uczestnika i służył do rozwijania umiejętności wykorzystania czynności życia codziennego w zakresie kształtowania i podtrzymywania orientacji wartości pieniądza i towaru, umiejętności planowania wydatków wedle swoich potrzeb i możliwości, nauki gospodarowania pieniędzmi, orientacji w cenach towarów i usług, planowania najpotrzebniejszych zakupów, wybór sklepu pod względem cenowym, planowania wydatków na cały miesiąc, oszczędnego gospodarowania budżetem oraz racjonalnego wydawania pieniędzy, nauki podstawowych pojęć ekonomicznych (takich jak np.: pieniądź, wartość pieniądza, nominały). Realizacja treningu ekonomicznego jest niezbędna, by jak najpełniej uczestnicy mogli brać udział w życiu społecznym, by uzyskali jak największą samodzielność i własną zaradność życiową. Szczególne znaczenie trening ekonomiczny odgrywa w pracowni gospodarstwa

domowego, gdzie zakupy do pracowni dokonywane są niemal codziennie. Pewną formą treningu jest również aktywny udział w kiermaszach, podczas których wykonane w pracowniach wyroby są odpowiednio prezentowane potencjalnemu kupującemu, wycenione i sprzedane. Ważny jest wtedy bezpośredni kontakt uczestników z nabywcą. Praca jaką wykonują podczas zajęć ma wtedy wymierny efekt w postaci konkretnego pieniądza. W ramach treningu ekonomicznego dokonywane są również zakupy niezbędnych do prowadzenia zajęć materiałów. Kładziony jest nacisk na aktywne uczestnictwo w tych zakupach, dlatego też uczestnicy przygotowują razem z instruktorem listę niezbędnych materiałów z uwzględnieniem planów pracy. Podczas zakupów uczą się w jakich sklepach można dokonać zakupu takiego, czy innego asortymentu. Tego rodzaju współdziałanie uczestników w podejmowaniu decyzji pod względem ilości planowanych zakupów i ich wartością finansową ma na celu wyrobienie umiejętności oszczędnego korzystania z zakupionych materiałów i gospodarowania określonymi środkami finansowymi. Stąd też trening ekonomiczny uczestników to nie tylko tzw. "wydawanie" pieniędzy, ale również pozyskanie nowych środków, które zostaną później przeznaczone na integrację społeczną uczestników. Środki finansowe otrzymane w ramach treningu ekonomicznego posłużyły uczestnikom do zakupu m.in. biletów do kina, czy ciastka w kawiarni podczas wycieczki do Krakowa i Torunia. Prowadzono stałą obserwację uczestników mającą na celu poznanie ich aktualnej sytuacji życiowej, potrzeb oraz oczekiwań. Wykonywano badania diagnostyczne, podczas których określano zakres zdolności oraz umiejętności oraz deficyty w zdrowiu psychicznym. Prowadzono również rozmowy terapeutyczne, indywidualne, grupowe i z rodzicami oraz trening umiejętności społecznych, które stanowiły istotny element rehabilitacji społecznej. Uczestnicy brali również udział w zajęciach kompensacyjno-edukacyjnych, podczas których prowadzono szeroko pojętą psychoedukację. Podczas pracy z uczestnikami wykorzystywano techniki relaksacyjno - oddechowe oraz elementy muzykoterapii. Z uczestnikami realizowano również zajęcia z zakresu kultury zdrowotnej., podczas których pielęgniarka, w ramach posiadanego zakresu obowiązków, prowadziła zajęcia z zakresu oświaty zdrowotnej. Podejmowane działania to:· pogadanki grupowe na temat utrzymania właściwej higieny osobistej oraz otoczenia,· pogadanki edukacyjne w kilkuosobowych grupach uczestniczek na temat utrzymania właściwej higieny intymnej. Dokonywano regularnych kontroli stanu sanitarno – higienicznego uczestników; fakt ten ma odzwierciedlenie w prowadzonej dokumentacji. W ramach prowadzonej profilaktyki zdrowotnej dokonywano regularnych badań antropometrycznych (ocena stanu zdrowia uczestnika), obserwacji (pielęgniarka odnotowywała sytuacje doraźnej pomocy). Prowadzono na bieżąco i sukcesywnie w ramach potrzeb uzupełniano apteczkę pierwszej pomocy przedlekarskiej). W ramach zajęć z zakresu terapii ruchem wykorzystywano kinezyterapię oraz masaż specjalny i klasyczny. Ćwiczenia z zakresu gimnastyki korekcyjnej miały na celu niwelowanie schorzeń układu kostno-stawowego i mięśniowego, kształtowanie nawyku prawidłowej sylwetki oraz aktywizację fizyczną i psychiczną uczestników. W miesiącach października i listopadzie prowadzona była rehabilitacja w Centrum Medycznym Ikar w Białych Błotach w zakresie masażu klasycznego i kinezoterapii. Uczestnicy Warsztatu brali aktywny udział w różnego rodzaju turniejach i zawodach sportowych. Uczestniczono w następujących imprezach sportowych: VIII Okręgowy Turniej Tenisa Stołowego w Rynarzewie, XI Powiatowa Olimpiada Osób Niepełnosprawnych a V Ogólnopolska w Nakle, I Powiatowe Zawody Osób Niepełnosprawnych w Osielsku. Miting pływacki, V Toruńska Olimpiada Osób Niepełnosprawnych, II Integracyjny turniej Tenisa stołowego w Białych Błotach. Zajęcia z zakresu kształtowania prawidłowego współżycia i funkcjonowania środowisku obejmowały naukę czynności dnia codziennego w połączeniu z organizacją imprez, uroczystości i spotkań o charakterze integracyjnym. Zajęcia realizowane były poprzez aktywne uczestnictwo i organizację spotkań okolicznościowych, kształtowanie nawyków prawidłowego współżycia z innymi ludźmi: Kiermasz Wielkanocny w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu, Śniadanie Wielkanocne w ZAZ Białe Błota, "Święto Gminy w Białych Błotach". Pracownicy WTZ byli w stałym kontakcie z rodzicami lub opiekunami prawnymi uczestników, co zostało odnotowane w dzienniku kontaktów oraz w notatkach służbowych. W indywidualnych przypadkach odbywały się spotkania z rodzicami – w zależności od potrzeb, na bieżąco informowano rodziców o zaistniałych problemach. W 2016 roku zorganizowano zebrania z rodzicami i opiekunami prawnymi: jedno w III kw. i dwa w IV kw., które dotyczyły zmian organizacyjnych WTZ oraz konieczności funkcjonowania zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa. Rodzaje świadczonej pomocy rodzinom uczestników: - pomoc w rozwiązaniu spraw dotyczących zdrowia uczestników Warsztatu, co miało m.in. na celu zmniejszanie skutków ich niepełnosprawności; - pomoc w rozwiązywaniu codziennych problemów życiowych i załatwianiu spraw urzędowych; - udzielanie informacji o możliwościach uzyskania pomocy finansowej ze środków PFRON w ramach programów celowych i związana z tym pomoc w załatwianiu formalności; - udzielanie informacji o przysługujących prawach. W ramach rehabilitacji społecznej w 2016 roku Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb" przy Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białych Błotach uczestniczył w następujących działaniach: Styczeń - VIII Okręgowy Turniej Tenisa Stołowego Osób Niepełnosprawnych w Rynarzewie (28.01.2014); Marzec - Śniadanie Wielkanocne na terenie WTZ z rodzicami i opiekunami (20.03.2016 r.); - Wielkanocny

Kiermasz w Urzędzie Marszałkowskim w Toruniu „My też potrafimy” 21.03.2016 r.; Maj -I Powiatowe Zawody Osób Niepełnosprawnych w Osielesku. Meeting pływacki (12.05.2016 r.); - V Toruńska Olimpiada Osób Niepełnosprawnych (14.05.2016); - Uczestnictwo w Wojewódzkim Konkursie Twórczości Osób Niepełnosprawnych pt. "Razem przez świat" (18.05.2016); Czerwiec - XI Powiatowa Olimpiada Osób Niepełnosprawnych; V Ogólnopolska w Nakle (10.06.2016); - Spotkanie integracyjne w Cielu, ŚDS, ZAZ i WTZ (16.06.2016 r.); - Festyn Rodzinny "Jak smakują Łochowice"(18.06.2016 r.); Sierpień - Święto Gminy Białe Błota (27.08.2016); Wrzesień - Uczestnictwo w przedstawieniu operowym w Operze Nova 'Baron Cygański'(08.09.2016); - Pogadanka w Komisariacie Policji w Białych Błotach (13.09.2014); - Wyjazd 4 uczestników (14-16.09.2016) na XIV Ogólnopolskie Warsztaty Artystyczne w Łazach; - Uczestnictwo w przedstawieniu operowym w Operze Nova „Carmen” (20.09.2016); Październik - wyjście do Multikinie na seans filmowy na "Jak zostać kotem" (17.10.2016); - wyjście uczestników WTZ do Urzędu Gminy w Białych Błotach, instruktarz na temat sposobu załatwiania spraw urzędowych (20.10.2016 r.); Listopad - II Integracyjny turniej Tenisa stołowego (10.11.2016 r.); wyjście na wystawę do Biura Wystaw Artystycznych w Bydgoszczy na dwie wystawy: wystawę fotografii JESSICA LANGE UNSEEN zorganizowaną w ramach 24 edycji Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Autorów Zdjęć Filmowych CAMERIMAGE oraz wystawę „Zatrzymany czas”, panoramy Bydgoszczy JERZEGO RIEGLA. (14.11.2016 r.); wyjazd na 3-dniową wycieczkę do Krakowa; zwiedzanie Teatru im. Juliusz Słowackiego, Zamku Królewskiego na Wawelu, dzielnicy Kazimierz, Starego Miasta, Bazyliki Mariackiej, Sukiennic (22-24.11.2016); Zabawa Andrzejkowa (28.11.2014); Grudzień - Obchody Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych zorganizowane wspólnie z ZAZ i ŚDS przy udziale władz samorządowych, rodziców i opiekunów prawnych oraz zaproszonych gości (06.12.2014); wyjście na seans filmowy do Multikina (15.12.2016 r.); Integracyjne spotkanie wigilijne wspólnie z ZAZ i ŚDS z udziałem władz samorządowych, rodziców i opiekunów prawnych oraz zaproszonych gości (16.12.2016r.); wyjazd na wycieczkę do Torunia: zwiedzanie miasta i interaktywnego „Muzeum Żywego Piernika”(19.12.2016 r.); integracyjne pieczenie pierników w WTZ z wolontariuszami Fundacji Kronenberga. **Finansowanie WTZ:** Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie na działalność warsztatu przekazało środki PFRON w wysokości 399 862,00 zł. Starostwo Powiatowe w Bydgoszczy przekazało dofinansowanie w wysokości 10% kosztów działalności Warsztatu w roku 2016, co stanowiło kwotę 44 432,00 zł. Dzięki inicjatywie pracowników i uczestników warsztatu w ramach programu zajęć wypracowano dodatkowe środki finansowe - stan dochodów ze sprzedaży wyrobów i usług na dzień 31.12.2016 r. wynosił 6 002 zł.

- 12) **Zapobieganie eksmisjom.** Wzorem lat ubiegłych realizowano pomoc przyznawaną w formie zasiłków celowych osobom i rodzinom mającym trudności w dokonywaniu opłat mieszkaniowych, które w szczególności przekazywane były na konta administratorów lokali mieszkalnych i dostawców mediów. Celem podjętych działań było zapobieganie powstawaniu zaległości w opłatach związanych z użytkowaniem lokali mieszkalnych, a w konsekwencji przeciwdziałanie eksmisjom i bezdomności. Pomoc w tej formie otrzymały 93 rodziny.
- 13) **Pomoc z tytułu zdarzenia losowego.** W roku ubiegłym 4 rodzinom udzielono pomocy w formie zasiłku celowego, w związku z wystąpieniem zdarzenia losowego (pożary budynków, wybuchy pieców c.o., szkody wyrządzone przez wichury). Pomocy udzielano na zaspokojenie bieżących, podstawowych potrzeb życiowych, takich jak : zakup żywności, odzieży, opału, lekarstw, środków czystości, podręczników szkolnych, które uległy zniszczeniu oraz zapewnienie koniecznych usług np. podstawienie kontenera na odpady stałe, zapewnienie dopływu energii elektrycznej, ozonowanie pomieszczeń po pożarze. Udzielano wsparcia finansowego na zakup nowego wyposażenia i materiałów budowlanych niezbędnych do przeprowadzenia koniecznych remontów i napraw. W jednym przypadku na rzecz rodziny poszkodowanej w wyniku pożaru, z uwagi na rozległy zakres strat, zorganizowano zbiórkę publiczną. Dzięki otwartości serc przedsiębiorców i mieszkańców gminy zebrano kwotę 5 520 zł, która została przekazana pogorzelncom. Osobom zainteresowanym zapewniano dostęp do konsultacji psychologicznych. Zadanie realizowano we współpracy z Urzędem Gminy Białe Błota.
- 14) **Pomoc na przeprowadzenie remontów.** Zadanie realizowano mając na uwadze zobowiązanie jednostek pomocy społecznej do wspierania osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb oraz umożliwienie im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Starano się, w najbardziej niepokojących przypadkach, naruszających możliwość dalszego bezpiecznego funkcjonowania, zagrażających życiu lub utrudniających codzienne funkcjonowanie, przyznawać pomoc na usunięcie występujących usterek, poprawę stanu technicznego zamieszkiwanych pomieszczeń, zakup niezbędnego wyposażenia. Pomoc przyznana została 12 środowiskom, których trudna sytuacja materialna wykluczała możliwość podjęcia niezbędnych działań naprawczych we własnym zakresie.

- 15) **Organizacja „ Loterii fantowej ”.** Pracownicy ośrodka w miesiącu sierpniu po raz kolejny przygotowali i prowadzili loterię fantową podczas Świąta Gminy. Dochód z loterii przeznaczono na dokonanie zakupu paczek świątecznych dla mieszkańców naszej gminy. Warto zwrócić uwagę na wymiar edukacyjny loterii, w szczególności w odniesieniu do młodego pokolenia. Przy okazji rodzinnej zabawy, dreszczyku emocji, czy los będzie pełen, czy pusty i jaka będzie wygrana, dzieci, które dosłownie obiegają stoisko GOPS i kupują po kilka losów, przy tej okazji ukierunkowują swoją uwagę na potrzeby innych ludzi, podnoszą poziom empatii i uczą się udzielenia wsparcia potrzebującym. Ze sprzedaży losów i uzyskanych darowizn uzyskano łącznie kwotę 3 200 zł.
- 16) **Wigilia oraz paczki świąteczne dla osób starszych i samotnych z terenu gminy.** Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w roku ubiegłym po raz kolejny przygotował paczki świąteczne z myślą o osobach o najniższych dochodach. Ze względu na docierające do pracowników GOPS sygnały o pozytywnej ocenie tej formy wsparcia, zadowolenie i radość obdarowanych, postanowiono kontynuować przygotowanie paczek żywnościowych w kolejnym roku. Dla grupy 50 osób zakupione zostały takie artykuły żywnościowe, aby każda osoba z przekazanych artykułów mogła przygotować skromną wigilię we własnym domu. Na ten cel wydatkowano kwotę 2 571,23 zł. Wartość 1 paczki wyniosła ok.52 zł.
- 17) **Realizacja usług opiekuńczych.** Usługi obejmowały pomoc w czynnościach gospodarskich, w szczególności takich jak: sprzątanie, pranie odzieży i pościeli, pomoc w utrzymaniu higieny osobistej, przygotowywanie posiłków, palenie w piecu, zakup i podawanie lekarstw, organizowanie wizyt lekarskich, zakup podstawowych artykułów spożywczych i przemysłowych, pomoc w załatwianiu spraw urzędowych. Pomocą w tej formie objęto 21 środowisk. Wykonano 4 774 h usług. Średni koszt 1 h usług wynosił ok. 12,40 zł.
- 18) **Specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.** W ramach realizacji specjalistycznych usług opiekuńczych prowadzona była terapia behawioralna, w szczególności w środowiskach z występującym autyzmem, indywidualne zajęcia o charakterze rehabilitacyjnym, terapia logopedyczna, sensoryczna i pedagogiczna, rehabilitacja ruchowa, zajęcia uspołeczniające i poszerzające umiejętności społeczne (np. zajęcia na basenie, spacer, wyjście do sklepu, podróże środkami komunikacji miejskiej). Podejmowano współpracę z rodzinami osób, które objęto tą formą wsparcia w zakresie kształtowania odpowiednich postaw wobec osoby niepełnosprawnej, rozwijania na co dzień występujących dysfunkcji poprzez włączanie członków najbliższej rodziny do procesu terapii w celu przedłużenia jej ciągłości. Usługami specjalistycznymi objęto 15 osób. Świadczone 2 145 godzin usług. Średni koszt 1 h usługi wynosił ok. 42,30 zł. Specjalistyczne usługi opiekuńcze finansowane były z dotacji celowej przyznanej przez Wojewodę Kujawsko - Pomorskiego.
- 19) **Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.** Głównym aktem prawnym regulującym kwestie w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, zasad postępowania wobec osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz zasad postępowania wobec osób stosujących przemoc w rodzinie jest ustawa o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie z dnia 29 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2015 r. poz. 1390 j. t.) oraz Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” (Dz.U. z 2011 r. Nr 209, poz. 1245). Obsługę organizacyjno - techniczną Zespołu zapewnia Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z art. 9 a pkt 9 ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. W 2016 roku odbyło się 5 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego. Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego powołał 46 grup roboczych. W ciągu roku odbyło się 162 posiedzeń grup roboczych. W 2016 roku były prowadzone 54 procedury, w tym 45 wszczętych procedur „Niebieskie Karty” w 2016 roku. W ramach procedury „Niebieskie Karty” pomocą zostało objętych 157 osób. W roku 2016 zakończono 44 procedury „Niebieskie Karty”, w tym 31 w wyniku ustania przemocy w rodzinie i 13 w wyniku braku zasadności podejmowania działań. Wszczęcie procedury następowało na wniosek policji (30), oświaty (6), ochrony zdrowia (0), jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (9), Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (1). W roku 2016 nie odnotowano umieszczenia osób dotkniętych przemocą w rodzinie w Specjalistycznym Ośrodku Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie. Prowadzono poradnictwo w zakresie przemocy w rodzinie: psychologiczne (53 osoby), terapeutyczne (35 osób), medyczne (13 osób), prawne (8 osób), socjalne i rodzinne (157 osób). W ramach pracy Zespołu Interdyscyplinarnego wystosowano 22 wnioski do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych o podjęcie czynności zobowiązujących do poddania się leczeniu odwykowemu. W ramach procedury „ Niebieskie Karty” skierowano 13 osób do udziału w programie korekcyjno – edukacyjnym dla sprawców przemocy w rodzinie z Gminy Białe Błota. W/w program ukończyło 9 osób. Zespół Interdyscyplinarny złożył 8 zawiadomień do organów ścigania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 § 1 kk. Podczas prowadzonej procedury 11 osób pokrzywdzonych złożyło zawiadomienie z art. 207 § 1 kk. W roku 2016 Zespół wystosował 14 zawiadomień do Sądu Rodzinnego o sytuacji małoletnich dzieci.

W ramach procedury „Niebieskie Karty” zastosowano izolację sprawcy przemocy w rodzinie, w tym : Sąd Wydział Cywilny art.11a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (2 osoby), przez Prokuraturę (5 osób), eksmisja (1 osoba). Prokuratura wobec 5 osób zastosowała środek zapobiegawczy w postaci zakazu zbliżania/kontaktowania się z pokrzywdzonymi. W roku 2016 sześć osób zostało skazanych prawomocnym wyrokiem za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie. Wobec 3 osób Sąd zastosował karę bezwzględnego więzienia za przestępstwo z użyciem przemocy w rodzinie. Nie wystąpiły przypadki odebrania dziecka z rodziny i umieszczenia w pieczy zastępczej w trybie art.12 a ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (działanie interwencyjne w sytuacji bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie). W roku 2016 została opracowana diagnoza i program przeciwdziałania przemocy w Gminie Białe Błota oraz powstał „Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Białe Błota na lata 2016 -2020”, który został przyjęty Uchwałą Rady Gminy Nr RGK.0007.65.2016 z dnia 28 czerwca 2016 r. W dniu 30 maja 2016 r. Zespół Interdyscyplinarny przy współpracy z Fundacją FEMINOTEKA zorganizował warsztaty pn. „Winny jest sprawca. Stereotypy płciowe jako źródło przemocy”. Spotkanie skierowane było do pracowników socjalnych oraz pedagogów szkolnych ze szkół z terenu Gminy Białe Błota. W dniu 02 czerwca 2016 r. na terenie Szkoły Podstawowej w Białych Błotach odbyła się konferencja pn. „Chrońmy Dzieci”. Tematami przewodnimi konferencji były: bezpieczeństwo dzieci na różnych płaszczyznach (w domu, w szkole, w Internecie) oraz pomoc dzieciom, które doświadczyły różnych form przemocy (psychicznej, fizycznej, ekonomicznej w środowisku rodzinnym oraz poza nim) i wykorzystywania na tle seksualnym, a także ochrona praw dzieci, które uczestniczą w procedurach prawnych. Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego (Przewodniczący, Zastępca, Prokurator) przedstawili modelowe rozwiązania zapobiegania przestępstwom wobec dzieci oraz najnowsze akty prawne, dotyczące problemu krzywdzenia dzieci. Przewodniczący i Zastępca Zespołu Interdyscyplinarnego towarzyszą osobom doświadczającym przemocy w sądach, celem udzielenia wsparcia w trudnej sytuacji w jakiej znajdują się w/w osoby. **Na realizację zadania poniesiono wydatek w wysokości 30 217 zł.**

20) **Realizacja zadań wynikających z wprowadzenia w życie nowej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.** Realizacja tego zadania wprowadzona została od czerwca 2013 r., w związku z zatrudnieniem asystenta rodziny w pełnym wymiarze czasu pracy. W miesiącu lipcu 2015 r. dzięki przychylności Rady Gminy Białe Błota został zatrudniony kolejny asystent rodziny, również w pełnym wymiarze czasu pracy. Przemiany dokonujące się w różnych sferach naszego życia, nie zawsze wywołują pozytywne skutki. Rodzina naturalna jest środowiskiem gwarantującym poczucie bezpieczeństwa emocjonalnego dziecka, zaspokaja jego potrzeby, wychowuje. Ogromną rolę w tym procesie odgrywają wzajemne relacje występujące pomiędzy jej członkami. Żadna inna forma opieki nad dzieckiem nie jest w stanie zastąpić prawidłowo funkcjonującej rodziny, to znaczy takiej, która daje dziecku możliwość poczucia więzi oraz przekazuje mu swój system wartości, tradycje i poglądy, a także mądrze ukierunkowuje jego aktywność. W sytuacji, kiedy rodzina, jej członkowie, borykają się z różnymi problemami, kiedy mają w niej miejsce sytuacje kryzysowe, wpływające na jej dysfunkcyjność na różnych płaszczyznach, wówczas zachodzi konieczność udzielenia pomocy, wsparcia zewnętrznego lub podjęcia działań natychmiastowych w formie interwencji. Coraz więcej rodzin nie potrafi radzić sobie z licznymi problemami, które utrudniają wypełnianie funkcji opiekuńczo-wychowawczych, co w konsekwencji prowadzi do rodzicielskiej niewydolności. W związku z powyższym realizacja „Gminnego Programu Wsparcia Rodziny w Gminie Białe Błota na lata 2016-2018” stanowi jedno z naczelných zadań polityki społecznej naszej gminy w zakresie udzielenia komplementarnego wsparcia rodzinom przeżywającym trudności. Niepokojącym zjawiskiem społecznym jest wzrost liczby dzieci, które trafiają do pieczy zastępczej - w roku ubiegłym partycypacja Gminy w kosztach utrzymania 9 dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej wyniosła 27 875 zł. Z tego względu przywiązuje się większą rolę do pracy asystentów rodziny w środowiskach z występującymi problemami opiekuńczo - wychowawczymi. Asystent rodziny w ramach wsparcia udzielanego rodzinom przyczyniać się ma do zatrzymania tego niekorzystnego zjawiska. To profesjonalista, który ma być bliżej rodziny, wspierać ją na co dzień w pokonywaniu jej problemów zarówno wychowawczych, socjalnych, jak również w prowadzeniu gospodarstwa domowego, planowania wydatków i wykonywania innych obowiązków rodzinnych i rodzicielskich. W 2016 roku w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Białych Błotach pracowało 2 asystentów rodziny. Asystenci rodziny pracowali z 31 rodzinami. 136 osób było objętych wsparciem, w tym 79 dzieci. Aktualnie w gminie 20 dzieci zagrożonych jest umieszczeniem poza rodziną biologiczną. Priorytetem działań Gminy Białe Błota winno być utrzymanie dzieci w ich naturalnym środowisku rodziny biologicznej, położenie nacisku na wzmacnianie działań profilaktycznych, doskonalenie metod pracy z rodziną, realizowanie jak najszerszej oferty pomocy rodzinie, stworzenie zespołu asystentury rodzinnej z uwagi na wzrost rodzin, które wymagają wsparcia asystenta rodziny. Asystentura rodziny pomaga w poszukiwaniu rozwiązań trudnej sytuacji rodziny z wykorzystaniem potencjałów jej członków. Efektem

pracy asystenta rodziny powinno być usamodzielnienie członków rodzin oraz przygotowanie ich dla prawidłowego wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. **Całkowity koszt realizacji zadania wyniósł 101 152 zł (w tym koszty obsługi zadania).** Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nałożyło na asystentów rodziny nowe zadania wynikające z realizacji ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz.1860). W związku z tym tutejszy Ośrodek rekomenduje zatrudnienie specjalisty pracy z rodziną oraz utworzenie zespołu asystentury rodzinnej (czyt. Uwagi końcowe, pkt 3).

- 21) **Wyplata wynagrodzenia za sprawowanie opieki.** Obowiązek ten wynika z art. 53 a ustawy o pomocy społecznej oraz z ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wynagrodzenie w tej formie przyznawane jest przez sąd. Na wypłatę wynagrodzenia dla jednego opiekuna osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej uzyskano dotację z budżetu państwa w wysokości 9 087,88 zł (w tym na koszty obsługi zadania). Osoba ta sprawowała opiekę nad 3 osobami.
- 22) **Program zdrowotny pod nazwą "Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych - życie bez barier".** W roku 2016 Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Białych Błotach kontynuował realizację programu zdrowotnego pod nazwą „Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych”. GOPS, w odpowiedzi na konkurs ogłoszony w kwietniu 2015 r. przez Wójta Gminy Białe Błota dotyczący wyboru realizatorów programu zdrowotnego w latach 2015- 2016, złożył wniosek aplikacyjny. W lutym 2016 r. pomiędzy Gminą Białe Błota a GOPS podpisana została umowa na realizację programu w kolejnym roku. Realizację programu poprzedziło opracowanie plakatów informujących mieszkańców gminy o przyjęciu programu do realizacji oraz jego o idei. Dystrybucja plakatów obejmowała wybrane jednostki budżetowe funkcjonujące na terenie gminy oraz sołtysów poszczególnych sołectw. Osoby zainteresowane uzyskaniem wsparcia w ramach realizowanego programu mogły skorzystać z konsultacji udzielanych przez lekarza psychiatrę w formie konsultacji stacjonarnych i wyjazdowych. Doradztwem specjalistycznym z zakresu psychiatrii zajmował się dr Kazimierz Matkowski – lekarz specjalista psychiatra. Konsultacje i porady psychiatryczne stacjonarne odbywały się w pomieszczeniach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach w okresie 4.04.2016 - 5.09.2016 r. W powyższym trybie udzielono 17 porad i konsultacji. Na czynności te przeznaczono ogółem 12 godzin. Ze sprawozdania lekarza psychiatry wynika, iż w obrazie klinicznym dominowały zaburzenia adaptacyjne i nerwicowe (najczęściej o obrazie sub- i depresyjnym oraz lękowym) oraz nieprawidłowe cechy osobowości rzutujące na problemy w codziennym funkcjonowaniu. Kategorie rozpoznań klinicznych ustalano według klasyfikacji ICD-10. U niektórych osób rozpoznawano i kodowano więcej niż jedno rozpoznanie kliniczne. Struktura miejsc zamieszkania zgłaszających się osób kształtowała się następująco: Białe Błota - 8 osób, Ciele - 4 osoby, Łochowo - 2 osoby, Lisi Ogon - 2 osoby, Kruszyn Krajeński - 1 osoba. Konsultacje wyjazdowe lekarza psychiatry i pracownika socjalnego skierowane były do tych środowisk, które z różnych przyczyn nie mogły skorzystać z porad stacjonarnych. Procedura konsultacji i porad wyjazdowych obejmowała 20 kobiet i 6 mężczyzn. Również w odniesieniu do konsultacji wyjazdowych - dla niektórych osób rozpoznawano i kodowano więcej niż jedno rozpoznanie kliniczne, posługując się Międzynarodową Klasyfikacją Chorób (ICD-10). W systemie wyjazdowym udzielono konsultacji i porad w następujących miejscowościach: Białe Błota - dla 15 osób, Ciele - dla 3 osób, Trzciniec - dla 2 osób, Lisi Ogon - dla 2 osób, Drzewce - dla 1 osoby, Kruszyn Krajeński - dla 1 osoby, Przyłęki - dla 1 osoby, Kołaczkowo - dla 1 osoby. Zalecenia lekarza psychiatry dotyczyły w szczególności: □ ustalania kolejnych wizyt domowych lub ambulatoryjnych w ramach poradni zdrowia psychicznego, propozycji zgłaszania się do poradni specjalistycznych (w zależności od potrzeb zdrowotnych) oraz do poradni lekarzy rodzinnych, trybu kontaktów z placówkami administracji państwowej i ośrodkami służby zdrowia, □ propozycji lub określenia warunków udziału w zajęciach Środowiskowego Domu Samopomocy (w Cielu) i korzystania z usług specjalistycznych, wskazówek prowadzących do poprawy w codziennym funkcjonowaniu i relacjach z otoczeniem. **Na realizację programu poniesiono wydatek w wysokości 9 485 zł.** Rok 2016 zakończył kolejną edycję realizacji programu zdrowotnego przez GOPS w Białych Błotach. Program, dzięki przychylności władz samorządowych i radnych gminy, realizowany był od 2008 r. Prawie dziesięcioletni okres realizacji programu potwierdza jego potrzebę. Corocznie z porad psychiatry korzystają osoby bezpośrednio dotknięte problemem zaburzeń psychicznych, jak również ich najbliżsi. Z przekazywanych relacji i opinii wynika, że osoby korzystające z konsultacji odczuwają wsparcie, otrzymują odpowiednie ukierunkowanie w sytuacjach problemowych, są zadowoleni, że mają dokąd pójść po poradę na terenie gminy. Realizacja programu wpływa na poprawę jakości życia osób chorych psychicznie, na kształtowanie zachowań korzystnych dla ich zdrowia poprzez promowanie i dostarczanie właściwej wiedzy i umiejętności z tego obszaru. W roku 2017 tutejszy Ośrodek ponownie aplikował wniosek dotyczący wyboru realizatora programu. Niestety akces GOPS pozostał poza zainteresowaniem komisji konkursowej i program

realizowany będzie w bieżącym roku przez prywatną placówkę medyczną Centrum Medyczne "Białe Błota" w formie - jak się dowiedzieliśmy - konsultacji stacjonarnych, które będą miały miejsce w siedzibie Centrum tj. w Białych Błotach przy ul. Szubińskiej 67.

23) **Zadania inwestycyjne zrealizowane w 2016 r. (1)** Zakończono wykonanie robót budowlanych w związku z realizacją inwestycji pn.: „Zabudowa ogrodu zimowego na tarasie świetlicy socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu – III etap” w ramach kontynuacji zadania pn.: „Przebudowa istniejącego budynku świetlicy wraz ze zmianą sposobu użytkowania na obiekt wielofunkcyjny w ramach działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej (dom dziennego pobytu dla osób niepełnosprawnych, świetlicę środowiskową i punkt wydawania posiłków). Zakres robót obejmował : wykonanie elewacji budynku, wykonanie tynków wewnętrznych i sufitów, wykonanie posadzki z paneli podłogowych, wykonanie instalacji elektrycznej LED, wykonanie instalacji centralnego ogrzewania. Na ten cel wydatkowano kwotę 54 477 zł. **(2)** Zakup zestawów komputerowych i urządzenia wielofunkcyjnego. **(a)** Na potrzeby GOPS dokonano zakupu 2 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem do obsługi VAT - poniesiono wydatek w wysokości 11 874 zł. **(b)** W związku z wejściem w życie od dnia 1 kwietnia 2016 r. ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, na potrzeby realizacji Programu Rodzina 500+ utworzono dwa nowe miejsca pracy w ramach Sekcji Świadczeń Społecznych przy GOPS. W ramach wydatków inwestycyjnych dla pracowników realizujących Program zakupiono również 2 zestawy komputerowe wraz z oprogramowaniem oraz urządzenie wielofunkcyjne - na ten cel wydatkowano łącznie kwotę 11 996 zł.0000

VI. UWAGI DOTYCZĄCE REALIZACJI BUDŻETU W 2016 r.

1) **Budżet Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach / łącznie z jednostkami organizacyjnymi / w 2016 r. wynosił 20 206 306 zł, w tym :**

- dotacja celowa budżetu państwa.....	17 083 876
- środki własne	2 403 570
- środki PFRON (WTZ).....	399 862
- dofinansowanie działalności WTZ przez Starostwo Powiatowe.....	4 432
- środki wypracowane przez WTZ.....	6 002
- środki w ramach Gminnego Programu Przeciwdziałania Alkoholizmowi.....	255 879
- dotacja gminy na realizację programu zdrowotnego „Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych”.....	9 485
- darowizny na cele pomocy społecznej oraz środki z Loterii Fantowej.....	3 200

VII. DZIAŁANIA KIERUNKOWE GMINNEGO OŚRODKA POMOCY SPOŁECZNEJ W ROKU 2017

1) Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej oraz innych ustaw, dotyczących w szczególności :

- diagnozy aktualnych potrzeb społecznych występujących na terenie gminy Białe Błota;
- wypłacania zasiłków;
- udzielania pomocy rzeczowej,
- organizowania usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych,
- przeciwdziałania eksmisjom i bezdomności,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w domu,
- praca socjalna,
- przyznawania i realizacji wypłat świadczeń rodzinnych i opiekuńczych, zasiłków dla opiekunów, świadczeń rodzicielskich, jednorazowych zapomóg z tytułu urodzenia dziecka, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, świadczeń wychowawczych (500+) oraz jednorazowych świadczeń na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”,
- opłacania składek na ubezpieczenia emerytalno - rentowe i zdrowotne za osoby pobierające świadczenia obligatoryjne,

- wydawanie decyzji przyznających prawo do świadczeń opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych,
 - podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych.
- 2) Zorganizowanie ferii zimowych i wypoczynku letniego dla dzieci w formie półkolonii.
 - 3) Realizacja rządowego programu wieloletniego pn. "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" w zakresie przyznawania zasiłku celowego na zakup żywności i posiłku oraz dożywiania dzieci i młodzieży.
 - 4) Prowadzenie Punktu Interwencji Kryzysowej - Rodzinnego Punktu Konsultacyjnego.
 - 5) Kontynuacja działalności Świetlicy Socjoterapeutycznej „Małgosia” w Cielu oraz Ośrodków Wsparcia i Integracji w miejscowościach Kruszyn Krajeński, Trzciniec i Murowaniec, jak również grup terapeutycznych w Łochowie i Lisim Ogonie.
 - 6) Kontynuacja działalności Warsztatu Terapii Zajęciowej „Dąb” w Białych Błotach.
 - 7) Wspieranie osób starszych, chorych i niepełnosprawnych poprzez kontynuowanie działalności Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA”.
 - 8) Przygotowanie loterii fantowej na rzecz osób starszych, samotnych i niepełnosprawnych.
 - 9) Organizacja imprez sportowo – integracyjnych dla osób niepełnosprawnych i członków ich rodzin.
 - 10) Organizacja i prowadzenie aktywnych form zwalczania bezrobocia we współpracy z PUP w Bydgoszczy oraz Urzędem Gminy Białe Błota.
 - 11) Skierowanie pomocy do środowisk mających bardzo trudne warunki mieszkaniowe, w szczególności do rodzin wielodzietnych, niepełnych i osób samotnych, w celu podniesienia standardu zajmowanych lokali mieszkalnych. Działania te kierowane będą w szczególności do tych środowisk, które zamieszkują w warunkach uwłaczających godności człowieka, zagrażających zdrowiu lub życiu, a które w ramach własnych możliwości finansowych nie są w stanie przeprowadzić koniecznych remontów, czy dokonać zakupu podstawowego wyposażenia.
 - 12) Realizacja ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie – uczestnictwo w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grup roboczych, zapewnienie obsługi administracyjno- technicznej.
 - 13) Realizacja zadań wynikających z wprowadzenia w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.
 - 14) Kierowanie osób do Środowiskowego Domu Samopomocy w Cielu.
 - 15) Podejmowanie akcji pomocowych, działań interwencyjnych stosownie do występujących potrzeb.
 - 16) Pozyskiwanie środków pozabudżetowych w miarę występujących możliwości.

Przewodniczący Rady Gminy
Białe Błota

Jacek Grzywacz

POTRZEBY W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ NA ROK 2017

1) Zasiłki i pomoc w naturze:

a) składki na ubezpieczenie zdrowotne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85213 - ogółem:	dotacja: 54 000	dotacja 50 410
w tym GOPS	18 000	16 433
w tym Sekcja Świadczeń Społecznych	36 000	33 977

b) zasiłki okresowe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85214	dotacja: 162 900	dotacja: 82 774
	środki własne: 0	środki własne: 0

c) zasiłki celowe oraz składki na ubezpieczenie społeczne:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85214 - zasiłki celowe	środki własne: 343 000	środki własne: 311 000
852-85214 - składki na ubez.p.społeczne	środki własne: 1 000	środki własne: 1 000

d) zasiłki stałe:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85216	dotacja celowa: 206 286	dotacja celowa: 103 071

- Potrzeby dotyczą określenia wielkości środków finansowych potrzebnych na realizację zadań własnych w formie przyznawania zasiłków i pomocy w naturze. Potrzeby te związane są m.in. z koniecznością pokrywania wydatków na świadczenia zdrowotne, w szczególności osób bezdomnych i innych, które nie mają żadnych źródeł utrzymania i nie są objęte ubezpieczeniem zdrowotnym (art.17 ust.1 pkt. 7, ustawy o pomocy społecznej - zadanie własne o charakterze obowiązkowym). Wykazane dane obejmują również wypłatę świadczeń obowiązkowych - zasiłków okresowych oraz zasiłków stałych dla osób legitymujących się orzeczeniem o niepełnosprawności z ustalonym, co najmniej, umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Występuje niedobór środków finansowych na realizację opisanych zadań w części dotyczącej dotacji celowej (zasiłki stałe, okresowe, składki na ubezpieczenie zdrowotne) i fakultatywnych (zasiłki celowe). Ośrodek aplikował wnioski do Wydziału Polityki Społecznej w Bydgoszczy z prośbą o zwiększenie dotacji na wypłatę świadczeń obowiązkowych oraz dofinansowania realizacji zadań własnych. W przypadku niedoborów na przyznawanie i wypłatę świadczeń finansowanych z budżetu gminy (np. zasiłki celowe) tutejszy Ośrodek wystąpi do Wójta Gminy Białe Błota z wnioskiem o dokonanie zwiększenia budżetu.

2) Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85228 - zadanie własne	usługi opiekuńcze: 113 000	usługi opiekuńcze: 113 000
852-85228 - zadanie zlecone	specjalistyczne usl.opiekuńcze: 120 000	specjalistyczne usl.opiekuńcze: 69 077

- Potrzeby dotyczą usług opiekuńczych, które obejmują pomoc sąsiedzką w zaspokajaniu codziennych potrzeb życiowych, osobom samotnym, które z powodu wieku, choroby lub innych przyczyn wymagają pomocy innych osób. Świadczona w tym zakresie pomoc polega na zatrudnianiu na umowę - zlecenie opiekunów, którzy pomagają wymienionej wyżej grupie osób w wykonywaniu podstawowych czynności życiowych i gospodarskich, takich jak: przygotowywanie posiłków, robienie zakupów, sprząatanie, pomoc w utrzymywaniu higieny osobistej, palenie w piecu itp. Zadanie to wykonywane jest również przez osoby realizujące prace społecznie użyteczne na terenie gminy. W kosztach prac partycypować będzie Powiatowy Urząd Pracy. W ramach opisywanego rozdziału realizowana jest także pomoc w formie specjalistycznych usług opiekuńczych, która skierowana jest do osób z zaburzeniami psychicznymi (zadanie zlecone). Potrzeby w tym zakresie na bieżąco zgłaszane są do WPS w formie miesięcznych i okresowych sprawozdań. Zadanie realizowane jest w środowiskach przez specjalistów zatrudnionych przez GOPS.

3) Realizacja programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85295	ogółem: 293 000	ogółem: 251 667
	dotacja: 175 800	dotacja: 151 000
	środki własne: 117 200	środki własne: 100 667

- Od stycznia 2014 r. obowiązują nowe zasady realizacji programu, które nakreślone zostały w Uchwale Nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania "Pomoc państwa w zakresie dożywiania" na lata 2014 - 2020 (M.P. z 2013 r., poz. 1024). Opisywane zadanie obejmuje: **a)** dożywianie dzieci i młodzieży realizującej obowiązek szkolny. Wydatki obejmują opłacenie należności za jeden wybrany posiłek spożywany przez dzieci i młodzież w żłobkach, przedszkolach oraz w miejscu realizacji obowiązku szkolnego. **b)** Podobnie, jak w latach poprzednich, pomoc przyznawana jest w formie zasiłków celowych na zakup żywności w formie gotówkowej oraz rzeczowej na konta sklepów spożywczych. Rozwiązanie takie dotyczy będzie środowisk trudnych, które przyznają pomoc wykorzystują niezgodnie z przeznaczeniem. W chwili obecnej występuje niedobór środków finansowych na realizację programu, w związku z czym do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego przekazany został wniosek z prośbą o zwiększenie dotacji celowej.

4) Domy Pomocy Społecznej:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85202	212 000	200 000

- W ramach omawianego rozdziału podejmowane są zadania związane z umieszczaniem oraz ponoszeniem odpłatności za pobyt mieszkańców naszej gminy w Domach Pomocy Społecznej. Zadanie to nałożone zostało na samorządy terytorialne w 2004 r. przez znowelizowaną wówczas ustawę o pomocy społecznej. Aktualnie w DPS przebywa 8 osób z terenu naszej gminy. Tutejszy Ośrodek wystąpi do Wójta Gminy Białe Błota z wnioskiem o zwiększenie budżetu na realizację tego zadania w przypadku takiej konieczności.

5) Ośrodki Wsparcia i Integracji - świetlice w Kruszynie Krajeńskim, Trzcińcu i Murowańcu:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85203	290 000	275 000

- Oferta Ośrodków Wsparcia i Integracji dostosowana została do posiadanych środków budżetowych.

6) Świadczenia rodzinne i fundusz alimentacyjny / program wspierania osób pobierających świadczenia opiekuńcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
855-85502	ogółem: 4 864 200	ogółem: 4 864 200
	świadczenia społeczne - dotacja: 4 487 774	świadczenia społeczne - dotacja: 4 487 774
	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 376 426	inne koszty: /obsługa/ - dotacja: 376 426
	inne koszty: /obsługa/ - środki własne: 66 263	inne koszty: /obsługa/ środki własne: 66 263

- Wysokość środków finansowych zabezpieczonych w budżecie odpowiada potrzebom określonym na realizację wypłat świadczeń rodzinnych oraz świadczeń z funduszu alimentacyjnego.

7) Pomoc państwa w wychowywaniu dzieci - świadczenia wychowawcze:

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
------------------	--------------------------------	---

	zadania	
855-85501	ogółem: 12 210 000	ogółem: 12 210 000
	w tym świadczenia: 12 026 850	w tym świadczenia: 12 026 850
	w tym koszty obsługi: 183 150	w tym koszty obsługi: 183 150

- Ustawa o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci w Gminie Białe Błota realizowana jest przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Aktualnie punkt wydawania i przyjmowania wniosków w sprawie ustalenia prawa do świadczenia wychowawczego mieści się w siedzibie GOPS w Białych Błotach przy ul. Betonowej 1 A, pokój numer 7 (w roku poprzednim mieścił się w dawnym biurcu Prefabetu). Potrzeby na realizację programu "Rodzina 500+" aktualnie są zabezpieczone. Zapowiadane są zmiany w zakresie realizacji ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, zatem trudno przewidzieć, jak będą kształtować się potrzeby od nowego okresu zasiłkowego tj. od września br.

8) **Przeciwdziałanie alkoholizmowi (środki z funduszu alkoholowego):**

a) Świetlica socjoterapeutyczna „Małgosia” w Cielu

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
851-85154	106 000	106 000

- Świetlica działa w ramach Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. Kontynuację pracy świetlicy uzasadnia potrzeba ochrony dzieci pochodzących ze środowisk wiejskich, „popegeerowskich”, dotkniętych szeregiem dysfunkcji społecznych (długotrwałe bezrobocie, niskie dochody, wielodzietność, ciasnota i brak warunków do nauki w domu, problem alkoholowy i przemoc w rodzinie). W świetlicy prowadzone jest dożywianie dzieci finansowane z funduszu alkoholowego - utworzony został tutaj punkt wydawania posiłków.

b) Wypoczynek dzieci i młodzieży

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
851-85154	15 000	15 000

- Organizacja wypoczynku w formie półkolonii obejmować będzie okres ferii zimowych oraz wypoczynku letniego. Zabezpieczona kwota budżetu pozwoli na zorganizowanie wypoczynku w zaplanowanej formie.

9) **Grupy terapeutyczne w Łochowie i Lisim Ogonie:**

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
851-85154	8 000	8 000

- Wykazana wyżej kwota obejmuje wydatki związane z realizacją umów cywilno - prawnych, z uwagi na zatrudnienie specjalistów prowadzących cotygodniowe zajęcia terapeutyczne dla grupy dzieci pochodzących ze środowisk dotkniętych różnego rodzaju dysfunkcjami społecznymi, a także koszty związane z zakupem wyposażenia niezbędnego do prowadzenia zajęć oraz zakupu żywności dla dzieci. Zajęcia prowadzone są w Zespole Szkół w Łochowie oraz w Świetlicy Wiejskiej w Lisim Ogonie.

10) **Punkt Interwencji Kryzysowej - Rodzinny Punkt Konsultacyjny :**

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
851-85154	ogółem: 68 000	ogółem: 68 000
	PIK-RPK: 18 000	PIK-RPK: 18 000
	terapia/rozszerzenie dostępu: 50 000	terapia/rozszerzenie dostępu: 50 000
	program zdrowotny: 0	program zdrowotny: 0

- W ramach działalności Punktu świadczone są usługi psychologiczne, terapeutyczne i prawne dla mieszkańców gminy. Dyżury psychologa odbywają się co wtorek w GOPS Białych Błotach i Ośrodku Zdrowia w Łochowie (naprzemiennie), natomiast spotkania z terapeutami mają miejsce w siedzibie GOPS, Ośrodku Zdrowia "Zdrowie" w Łochowie, w Świetlicy socjoterapeutycznej "Małgosia" w Cielu oraz przy Parafii w Murowańcu. W ramach w/w środków finansowych organizowane są również spotkania dla osób uzależnionych oraz niepijących członków rodzin, które dotknięte są problemem alkoholowym. Ponadto w piątki w siedzibie GOPS osoby zainteresowane skorzystać mogą z bezpłatnych porad radcy prawnego. W ramach punktu w bieżącym roku nie będą świadczone konsultacje lekarza psychiatry w ramach realizacji programu zdrowotnego "Zapobieganie występowaniu zaburzeń psychicznych" (w drodze konkursu wyłoniony został inny realizator tego zadania - Centrum Medyczne "Białe Błota"). Potrzeby finansowe na realizację pozostałych zadań zostały w pełni zabezpieczone.

11) **Pozostała działalność – planowana jest realizacja następujących Programów:**

a) **Warsztat Terapii Zajęciowej "Dąb":**

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85295	PFRON: 399 900	PFRON: 399 900
	Starostwo Powiatowe: 44 433	Starostwo Powiatowe: 44 433
	środki na integrację społeczną: 5 000	środki na integrację społeczną: 1 000

- Wymienione zadania skierowane są do grupy osób niepełnosprawnych oraz członków ich rodzin stosownie do założeń przyjętych w roku 2005, które sformułowane zostały w Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w gminie Białe Błota. Realizowane są we współpracy z Urzędem Marszałkowskim w Toruniu, Starostą Powiatu Bydgoskiego, Państwowym Funduszem Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Urzędem Gminy w Białych Błotach. Warsztat Terapii Zajęciowej „Dąb” prowadzi rehabilitację społeczną i zawodową ukierunkowaną na przygotowanie uczestników zajęć do podjęcia stałego zatrudnienia i osiągania własnego dochodu w formach strukturalnych funkcjonujących w ramach Ośrodka Sportu i Rehabilitacji - Zakładu Aktywności Zawodowej. Budżet WTZ w ramach przekazywanych dotacji kształtuje się na poziomie ubiegłego roku.

b) **Centrum Integracji i Rehabilitacji "REVITA"**

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85295	77 500	77 500

- Centrum Integracji i Rehabilitacji „REVITA” zapewnia nieodpłatne użyczenie sprzętu rehabilitacyjnego, poradnictwo społeczne i zawodowe, a także organizowanie transportu do placówek służby zdrowia. Środki zabezpieczone w budżecie pozwolą na realizację zadania zgodnie z przyjętymi założeniami.

12) **Inne programy :**

a) **Ośrodki Wsparcia:**

Dział / Rozdział	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85203	25 000	25 000

- W ramach rozdziału zaplanowano wydatki związane z koniecznością ponoszenia odpłatności za pobyt 1 osoby niepełnosprawnej z terenu naszej gminy w Ośrodku Wsparcia dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej Intellektualnie przy Domu Pomocy "Słoneczko" funkcjonującym na terenie Bydgoszczy. Obowiązek odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia na gminy nałożyła zmiana wniesiona do ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 lutego 2010 r. (Dz. U. Nr 40, poz. 229).

b) **Pozostałe zadania:**

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85295	Prace społecznie-użyteczne	31 000	22 500
852-85295	Program wychodzenia z bezdomności	3 000	3 000
852-85295	Pieczna zastępcza - koszty pobytu dziecka w zastępczych formach opieki	80 000	70 000
852-85295	Koszty dowozu posiłków	10 000	10 000
852-85295	Koszty transportu medycznego	2 000	2 000
852-85295	Zakup paczek świątecznych	3 000	800
852-85295	Mieszkanie kryzysowe	0	0
852-85205	Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie - Zespół Interdyscyplinarny	23 000	23 000
855-85504	Wspieranie rodziny	102 500	102 500

- Realizacja wymienionych zadań dostosowana będzie do możliwości budżetu, który zasadniczo odpowiada występującym potrzebom. W przypadku PSU (poz.1 tabeli) kwota dotacji przyznawana jest przez Powiatowy Urząd Pracy w Bydgoszczy, odpowiednio do możliwości finansowych PUP. W przypadku wystąpienia niedoborów w środkach finansowych przeznaczonych na realizację poszczególnych zadań tutejszy Ośrodek wystąpi do WPS w Bydgoszczy lub Urzędu Gminy w Białych Błotach o dokonanie zmian w budżecie stosownie do występujących potrzeb.

c) **Wyplata wynagrodzenia za sprawowanie opieki :**

Dział / Rozdział	Nazwa zadania	Środki potrzebne na realizację zadania	Środki zabezpieczone w budżecie na rok 2017
852-85219	wypłata wynagrodzenia - ogółem	51 762	4 120
w tym	wypłata wynagrodzenia - dotacja	10 962	4 120
w tym	wypłata wynagrodzenia - środki własne	40 800	0

- Obowiązek wypłaty wynagrodzenia za sprawowanie opieki wynika z art. 53 a ustawy o pomocy społecznej oraz z ustawy Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Wynagrodzenie w tej formie przyznawane jest przez sąd. Na wypłatę wynagrodzenia dla opiekuna osoby całkowicie ubezwłasnowolnionej przynawana jest dotacja celowa z budżetu państwa. Aktualnie występuje niedobór środków budżetowych na wypłatę 1 opiekuna. Potrzeby comiesięcznie, przy okazji składania sprawozdań z realizacji zadań, zgłaszane są do Wydziału Polityki Społecznej w Bydgoszczy. Z kolei, wynagrodzenie dla kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej, wypłacane będzie ze środków własnych gminy. W przepisach ustawy o pomocy społecznej nie przewidziano wypłaty wynagrodzenia za sprawowanie kurateli nad osobą częściowo ubezwłasnowolnioną i nie wskazano źródła finansowania tego zadania, dlatego, w 2016 r., tutejszy Ośrodek wystąpił z wnioskiem do Regionalnej Izby Obrachunkowej w Bydgoszczy z prośbą o interpretację w powyższym zakresie. W bieżącym roku RIO wskazała, że tego typu wynagrodzenie wypłacać należy ze środków własnych gminy. Obecnie 5 osób pełniących funkcję kuratora osoby częściowo ubezwłasnowolnionej oczekuje na wypłatę wynagrodzenia. W związku z tym tutejszy Ośrodek wystąpił do Wójta Gminy Białe Błota z wnioskiem o zwiększenie budżetu o kwotę 40 800 zł na ten cel.

13) **Uwagi końcowe - rekomendacje Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Białych Błotach.** Na podstawie danych przedstawionych w niniejszym sprawozdaniu – podobnie jak w latach poprzednich - rekomendujemy potrzebę realizacji następujących zadań: (1) **Praca socjalna.** Tutejszy Ośrodek nadal będzie obejmować pomocą te środowiska, które zamieszkują w warunkach uwłaczających godności człowieka, a które przy wykorzystaniu własnych możliwości finansowych nie są w stanie poprawić stanu technicznego budynków, czy lokali mieszkalnych. Remonty przeprowadzane będą przy udziale środków finansowych GOPS w formie przyznawanych zasiłków w ramach zabezpieczonego budżetu. Charakter problemów występujących w środowiskach wskazuje na dalszą potrzebę intensyfikacji działań podejmowanych przez pracowników socjalnych oraz asystentów rodziny na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w zakresie podniesienia jakości relacji w rodzinie, wsparcia w działaniach zmierzających do aktywizacji zawodowej oraz w załatwianiu spraw zgodnie z przysługującymi uprawnieniami. Nadmienić należy, iż nastąpiła zmiana roli pracownika socjalnego, od którego przez wiele lat oczekiwano przyznania wyłącznie pomocy finansowej. Praca na rzecz osób potrzebujących to nie tylko liczby wydanych decyzji, przyznanych i wypłaconych świadczeń. To pomoc w rozwiązywaniu wielu skomplikowanych spraw życiowych. Pracownik socjalny stał się profesjonalistą bezpośrednio wspierającym osoby i rodziny w rozwiązywaniu ich wielowymiarowych problemów życiowych. Zauważa się zmianę w tym zakresie również w mentalności osób, które korzystają z pomocy ośrodka. Nieocenioną rolę w niesieniu pomocy odgrywają osoby nie związane zawodowo z pomocą społeczną, m. in. sąsiedzi, sołtysi, radni i wielu innych ludzi, którzy potrafią dostrzec różnego rodzaju zagrożenia i informują o tym na bieżąco Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. (2) **Wsparcie osób starszych i niepełnosprawnych.** Równie ważną kwestią pozostałą do rozwiązania jest konieczność rozszerzenia pomocy w formie opieki długoterminowej nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi na terenie naszej gminy. Problem ten dotyczy nie tylko środowisk kwalifikujących się do pomocy społecznej. Stąd wynika potrzeba rozpatrzenia możliwości zapewnienia stosownego wsparcia, czy budowania w przyszłości takich form wsparcia, które pozwolą na zaspokojenie tych potrzeb w środowisku lokalnym. Zasadność realizacji takich działań potwierdzają stale rosnące koszty związane z ponoszeniem odpłatności za umieszczanie osób starszych, chorych – mieszkańców gminy w DPS (aktualnie średni miesięczny koszt odpłatności za pobyt w DPS waha się od 3 147,18 zł do 3 539,72 zł - w miesiącu kwietniu corocznie następuje wzrost kosztów utrzymania mieszkańców w tych placówkach). Zwrócić należy również uwagę na fakt, iż osoby skierowane do domu pomocy społecznej ponoszą konsekwencje psychiczne wynikające z faktu konieczności zmiany środowiska oraz oddalenia od najbliższych. Dodać należy, iż nie zauważa się istotnych zmian w sposobie funkcjonowania osób niepełnosprawnych z zaburzeniami psychicznymi. Aktywność tej grupy osób nadal bywa ograniczona wyłącznie do środowiska domowego. Kontakt z zewnętrznym otoczeniem bywa utrudniony ze względu na niedomagania somatyczne i motoryczne, ale także negatywny stosunek świata zewnętrznego. Osoby te w wyniku upośledzenia funkcji organizmu lub zdolności adaptacyjnych wymagają pomocy w funkcjonowaniu w środowisku rodzinnym i społecznym, w szczególności poprzez zwiększenie ich zaradności, samodzielności życiowej oraz wniesienia zmiany w monotonne życie, ograniczone do tych samych osób i miejsc. (a) **Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze dla osób z zaburzeniami psychicznymi.** Zapewnienie pomocy w tych formach jest warunkiem koniecznym mającym podstawowy wpływ na minimalizację zjawiska izolacji i osamotnienia osób starszych i niepełnosprawnych. Zauważalne jest zwiększone zapotrzebowanie w zakresie usług i opieki nad osobami starszymi. Oczekiwania osób starszych zamieszkujących samotnie dotyczą w szczególności świadczenia usług w formie pomocy sąsiedzkiej, wsparcia w wykonywaniu czynności

dnia codziennego, pomocy w załatwianiu spraw urzędowych, czy dotarcia do lekarza. W przypadku osób starszych, które na co dzień wspierane są przez najbliższą rodzinę lub znajomych, istotne staje się zapewnienie większej ilości usług o charakterze uzupełniającym tę pomoc, w szczególności w zakresie pielęgnacji chorego. Ważne jest zatem organizowanie opieki w miejscu zamieszkania w zakresie uzasadnionym indywidualnymi potrzebami, sytuacją życiową i zdrowotną, poprzez angażowanie pomocy sąsiedzkiej, aktywizowanie środowiska lokalnego na rzecz pomocy osobom niepełnosprawnym i starszym. (b) Środowiskowy Dom Samopomocy. Z myślą o tych osobach w 2011 r. tutejszy Ośrodek aplikował wniosek o przyznanie dotacji celowej z budżetu państwa na utworzenie, wyposażenie środowiskowego domu pomocy w Cielu dla 20 osób. Ośrodek wsparcia oddany został do użytku z dniem 1 grudnia 2011 r. W 2012 r. zwiększono liczbę miejsc, co pozwoliło na skierowanie do ŚDS dodatkowo 2 osób, natomiast w 2014 r. uzyskano zgodę na utworzenie kolejnych 3 miejsc. Aktualnie ŚDS dysponuje 25 miejscami, z których korzystać może ta grupa osób. (c) Dom dziennego pobytu dla seniorów. W planach dotyczących rozbudowy infrastruktury socjalnej w gminie należy również uwzględnić powstanie publicznej placówki odpowiadającej potrzebom osób starszych. Podjęcie tego zadania uzasadnia wzrost liczby osób niepełnosprawnych, które z racji wieku wymagają pomocy w formie usług opiekuńczych. GOPS w Białych Błotach poszukiwać będzie możliwości uzyskania środków pozabudżetowych z myślą o poszerzeniu dostępności świadczonych w tym zakresie usług poprzez składanie wniosków aplikacyjnych w odpowiedzi na ogłaszane programy i konkursy. (3) Zatrudnienie specjalisty pracy z rodziną oraz utworzenie zespołu asystentury rodzinnej w celu optymalnej realizacji zadań wynikających z ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. W GOPS zatrudnionych jest 2 asystentów rodziny. Zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej liczba rodzin, z którymi jeden asystent rodziny może w tym samym czasie prowadzić pracę, jest uzależniona od stopnia trudności wykonywanych zadań, jednak nie może przekroczyć 15 rodzin. Pracownicy socjalni zgłaszają potrzebę objęcia asystenturą kolejnych środowisk, w których występuje zagrożenie umieszczenia dzieci w pieczy zastępczej, stąd też planujemy zatrudnienie kolejnego asystenta rodziny w celu zapewnienia specjalistycznego wsparcia tym środowiskom, które nie radzą sobie w prawidłowym wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. W odpowiedzi na zmiany legislacyjne wprowadzane w życie przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, w szczególności przyjęcie do realizacji ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz.U. z 2016 r., poz.1860), a także projektowanie nowych form pomocy na rzecz rodziny, rozważyć należy, w dalszej perspektywie, zasadność zatrudnienia specjalisty pracy z rodziną oraz utworzenia zespołu asystentury rodzinnej; konieczność taka podyktowana jest zwiększonym zakresem obowiązków, które nałożone zostały na jednostki organizacyjne realizujące wspieranie rodziny, w tym na asystenta rodziny; celem asystentury ma być niedopuszczenie do oddzielenia dziecka od rodziny lub umożliwienie jak najszybszego powrotu dziecka umieszczonego w pieczy zastępczej do rodziców oraz skuteczne organizowanie poradnictwa i wsparcia wynikających z realizacji ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”. W tym miejscu warto wskazać, iż koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej spokrewnionej to kwota 660 zł miesięcznie, natomiast koszt utrzymania dziecka w rodzinie zastępczej niespokrewnionej to kwota 1000 zł miesięcznie. Z danych statystycznych GOPS wynika, iż sukcesywnie rosną koszty ponoszone przez Gminę Białe Błota związane z utrzymaniem dzieci w pieczy zastępczej i instytucjonalnej. Z uwagi na dobro rodzin, a przede wszystkim dobro małoletnich dzieci, należy zapewnić na terenie Gminy jak najlepsze zaplecze wsparcia rodzin poprzez zatrudnienie większej ilości specjalistów współpracujących z rodziną, pomagających w pokonywaniu występujących trudności i barier tj. stworzenie warunków do bezpiecznego i szczęśliwego funkcjonowania każdego człowieka, mieszkańca gminy w jego naturalnym środowisku. (4) Kontynuacja działań profilaktycznych i specjalistycznych realizowanych w ramach m.in. programów przeciwdziałania przemocy, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, narkomanii, czy opieki nad dzieckiem i rodziną. Rekomenduje się usprawnienie pracy Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie poprzez udział w nim specjalistów i aktywniejszy udział innych podmiotów w tym instytucji gminnych oraz rozwinięcie działań na rzecz sprawców przemocy w rodzinie w tym rozważenie możliwości realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych. (5) Zwiększenie liczby mieszkań komunalnych/socjalnych w zasobie Gminy. Analiza danych zawartych w tab. 2, wiersze 13-16 pozwala zauważyć, iż od kilku lat przyrost zasobów gminnych w omawianym zakresie jest niewielki, natomiast wzrasta liczba osób ubiegających się o przyznanie mieszkania komunalnego lub lokalu socjalnego. Realizacja zadania tego zadania wpłynie bezpośrednio na poprawę warunków życia rodzin zamieszkujących w Gminie Białe Błota. (6) Opracowanie Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych. Istotą Strategii jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców Gminy Białe Błota, a w szczególności grup zagrożonych wykluczeniem

społecznym oraz rozszerzenie i pogłębienie współpracy pomiędzy instytucjami i organizacjami pozarządowymi zajmującymi się pomocą społeczną. GOPS zwróci się z prośbą do mieszkańców gminy o wzięcie udziału w badaniu ankietowym, którego celem będzie określenie występujących problemów i priorytetów działania.

Przewodniczący Rady Gminy
Białe Błota

Jacek Grzywacz

